Danmarks Riges Krønike

af **Saxo**

oversat af **N.L.S. Grundtvig**

og illustreret af **Gudmund Hentze**.

Förord till den elektroniska utgåvan

Elektronisk udgave af Michael Husted, 1996. Danmarkskrønikens bøger vil blive lagt ud efterhånden som de bliver færdige.

Illustrationer

Saxo Grammaticus Danmarks Riges Krønike er illustreret af Gudmund Hentze. Det var ikke muligt at indsætte samtlige illustrationer fra papirudgaven i denne elektroniske udgave på fornuftige steder. Da denne elektroniske udgave omvendt er tiltænkt at være en komplet udgave af bogudgaven, er de tiloversblevne illustrationer lagt her.

SAXO
GRAMMA-
TICUS
DANMARKS
RIGES
KRÖNIKE

SAXO GRAMMATICUS

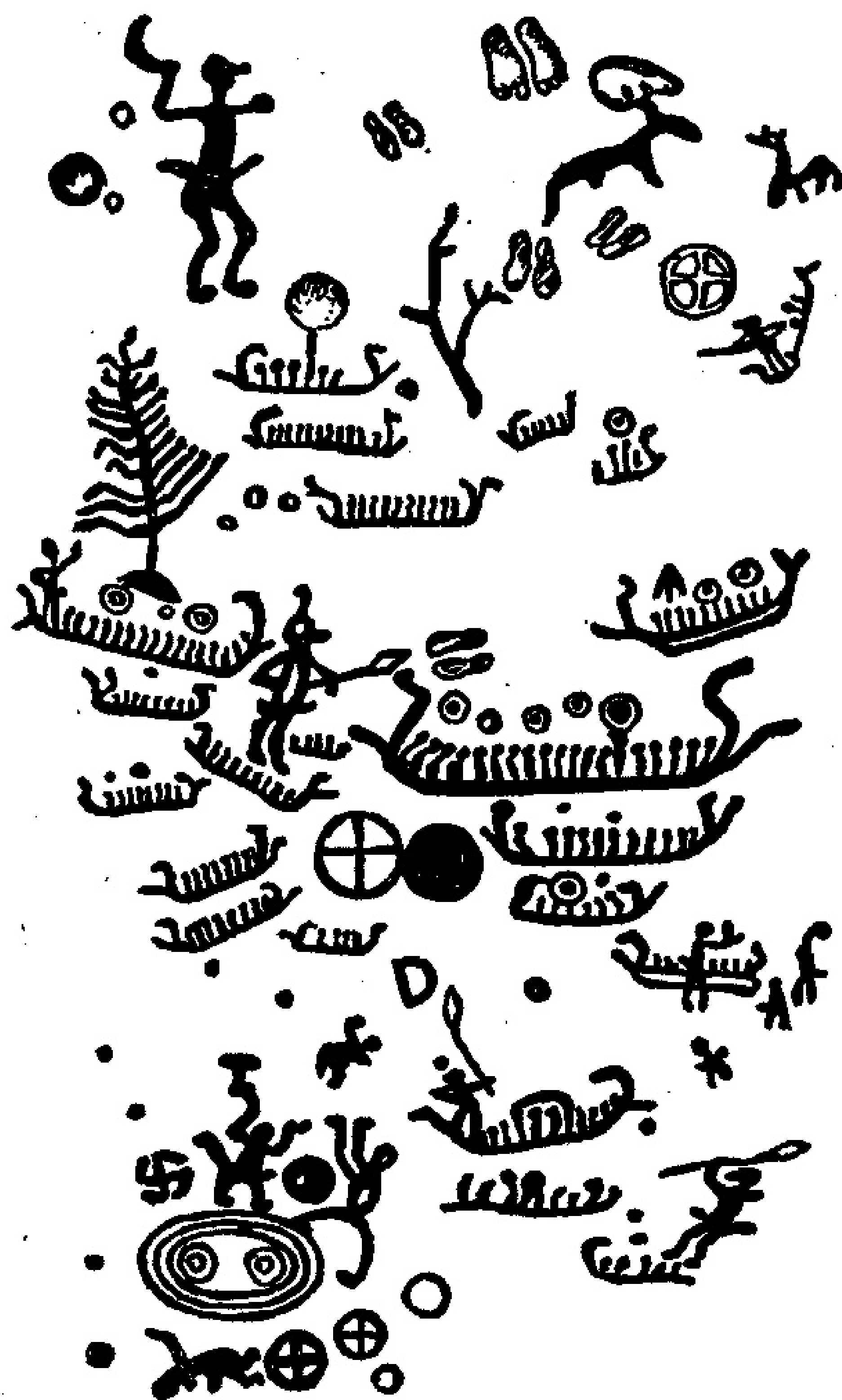
DANMARKS RIGES KRÖNIKE

FORDANSKET VED NIK·FRED·SEV· GRUNDTVIG

ILLUSTRERET AF GUDMUND·HENTZE

Første Bog

fra Dans Opkomst til Haddings Død

Saxe Runemester

Saxe Lange! Sællandsfar!
Kæmpe-Søn fra Konge-Lejren,
Som til Navnet "Valdemar"
Kjæded med sit Storværk Sejren!
Axel Hvides Fostersøn!
Nordens Aand og Danmarks Hjærte
Dig har lyst i Kuld og Kjøn,
Du for dem bar Blus og Kjærte.

Om du førte i dit Skjold
Langers Vaaben "Roser trende",
Derpaa Stue-Lærdom gold
Tygge kan til Verdens Ende;
Men du førte i dit Skjold
Danmarks Saar og Danmarks Sejer,
Som med Gland fra Old til Old
Vaaben alle overvejer.

Ogsaa det er Smaating kun,
Om endnu i vore Tider
Findes i vor grønne Lund
Skud af Langer og af Hvider,
naar endnu sin Krone har
Som vort Stamtræ "Dronning-Bøgen",
Saa i Maj paa Kvisten bar
Kukker aldrig Sællands-Gjøgen.

Da sin Rose faar hver Torn
I de lange Sommerdage;
Ved hvert Stød i Gjallarhorn
Sværde blinke, Skjolde brage,
Sættes paa det sorte Bræt
Fjende hver ad Danmarks Rige,
Mens sin Pris hver dansk Idræt
Faar af Mund og Pen tillige.

Saxe Dansker! din Idræt
Da ej heller Rosen mister,
Hvortil du har Odelsret,
Vor Guldalders Runerister!
Værne om dit Hædersnavn
Vil Skjoldunger og Skjoldmøer,
Gjælde for din Fødestavn
Alle Dannevangens Øer!

Hver Gang om Kong Fredegod
Synger lydt i Skoven Hjærne;
Hver Gang Uffes Heltemod
Priser Danmarks Lykke-Stjærne;
Rygtet gaar fra Ø til Ø
Om din Pen af Svane-Vinge,
Barnefødt i Urdas Sø
Til ved Svanesang at klinge.

Ogsaa mig paa Vuggen gav
Svane-Pen den høje Norne,
Spaade mig med Saga-Stav
Rosen-Skrift imellem Torne,
Derfor som et Tvilling-Par
Voxet ud af samme Vinge,
Nu fra Dan til Valdermar
Vore Penne sammenklinge.

Saga-Broder! længe nok
For Latinen du har bødet,
Som om du af Sten og Stok
Var udsprunget og opglødet,
Som om Fru Grammatica
Stendød var din Søde Moder,
Og din classiske Papa
Stokdøv Pen med Romer-Noder.

Nu, saa vist som danske Ord
Rod i danske Øren fæster,
Du herefter trindt i Nord
Nævnes Saxe Runemester
I din danske Fødestavn

Kun Gjengangere og Trold
Dit latinske Øgenavn
Harme skal herefter volde.

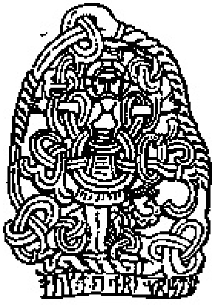
Hvad jeg alt i Ungdoms-Aar
Modig stræbte at udrette,
Krones under hvide Haar
Ved dit Navn at oversætte,
Romer-Trolden, jættestærk,
Først til Gavns er overvundet,
Nu, da til dit Mester-Værk
Vi dit Mester-Navn har fundet.

Saxe Dansker! gamle Ven,
Dansk selv i Latinens Lænker!
Runemester er kun den,
Der kan skrive, som han tænker,
Der kan tænke frit og fort,
Der kan tegne Lys og Skygger,
Der kan tegne hvidt og sort,
Tegne alt hvad Ord udtrykker.

Nu udfritter vi med Flid
Alle vore tydske Gjæster,
Om de har fra "Rødskjægs" Tid
Mage til vor Runemester,
Som i romersk Bast og Baand,
Rejse kunde Runestene
For hver Helt i Nordens Aand,
For hver Fugl paa Bøgens Grene!

Skam af dig vi fik dog kun,
Og af alle danske Helte,
Sang ej læger Fugl i Lund
Liflig mellem Sund og Bælte;
Havde paa de danske Øer
Under Frejas Aften-Stjærne
Fuglen mer ej Næb og Kløer
Til om Reden sin at værne.

"Unge Danmark" glem det ej!
Lad det spørges over Vove:
Vi har end et Fugle-Hej
I de favre Bøge-Skove,
Som til gamle Kæmpers Skaal,
Medens nyt der er i Gjære
Kvæde kan vort Bjarkemaal,
Gjøre Brage-Bægret Ære!

FORORD TIL ANDEN UDGAVE

Det er nu en Menneskealder siden Saxe Runemesters Danmarks-Krønike, i følge med Snorre Sturlesens Norges Konge-Krønike, udkom paa Dansk fra min Haand (1818-1823), og der belv trykt 3000 Exempl., hvoraf vel en Del Ødelagdes af Branden paa Bogtrykkerens Loft og langt flere gik i Skuddermudder ved Uforstandighed paa den ene og Skjødesløshed paa den anden Side, men hvoraf dog Størstedelen blev omstrøet i Danmark, da kun 300 blev sendt til Norge. Desuagtet maa Saxes Danmarks-Krønike dog næsten gjælde for en ny Bog i den danske Læseverden, thi den er forholdsvis kun læst meget lidt, saa det var mig en Glæde, at Hr. Boghandler Iversen paatog sig at udgive den paa ny til billig Pris, thi jeg har ingen Tvivl om, at den jo endnu vil finde mangfoldige Læsere i Fædernelandet, til uberegnelig Nytte og Fornøjelse. At nemlig de højlærde udskreg min Fordanskning for uefterrettelig og mit Dansk i Bogen for Bonde-Sprog og Borgestu-Snak, det har ingen Skade gjort og kan ingen Skade Gjøre, men det var allerede et halvt Vidunder i Danmarks gruelige Dødningetid, efter Udtæringen og Skilsmissen fra Norge, at jeg havde Mod og Kraft til at begynde og fuldføre Værket, og at det mismodige og forarmede Folk skjød Penge sammen til at bekoste det, og det vilde været baade et helt og et stort Mirakel, om Værket var blevet skattet, brugt og benyttet efter Fortjeneste. Selv var jeg nær sovet hen under Arbejdet, saa det maatte ikke undre mig at de fleste sov ind under Læsningen, thi det er kun de uskyldige Børn, der kan glæde sig ved at læse deres Fædernelands Krønike, naar Folket synes uddøet.

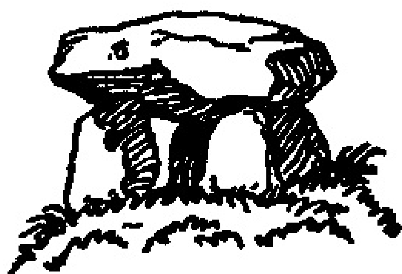
Nu derimod, da, midt i al vor Daarlighed og under megen Gjenvoridghed, dog Modet og Haabet er levet op igjen, nu vil det muntre og glæde den danske Ungdom i det hele at læse om vore gyldne Dage i den fjærne Oldtid og om den store Modgang, hvorunder Danmarks Rige dog med Æren er blevet et af de ældste Kongeriger i Verden.

Om min Fordanskning vil jeg kun sige, at jeg ved paa ny at læse den med Opmærksomhed og sammenholde den med det latinske Grund-Skrift, har fundet, først at den er, hvad saadan en Bog fremfor alt skal være, læselig, uden hvert Øjeblik at minde om, at den er oversat fra et fremmed Sprog med en Dannemænd meget vanskelig og besværlig Stil, og dernæst at den er saa tro, som en saadan Bog, for at være læselig og gjøre sin Nytte, endnu kan være, saa man finder hverken mer eller mindre fortalt i den danske end i den latinske Saxe, og at selv Saxes egne Betænkning er givet i det mindste meget tydeligere og fuldstændigere paa Dansk end nogensinde før.

Med "Versene" er det vistnok en egen Sag, thi naar de lærde siger, at dem har jeg aabenbar selv gjort, da kan jeg ikke nægte, det er sandt: dem har hverken de eller Saxe gjort, saa dem har jeg selv gjort, men det var jo for saa vidt en tvungen Sag, thi det skulde jo, baade efter Saxes Vidnesbyrd og efter Læsernes Tarv, være "danske" Vers, og i Saxes Bog fandet jeg kun latinske Efterligninger af danske Vers, der bliver til ingen Ting, naar man igjen paa Dansk vil efterligne dem, og noget bedre end ingen Ting tør jeg dog nok tro, mine, eller rettere Kæmpe-Aandens Gjætninger kan være om, hvordan de danske Vers omtrent have set ud, som Saxe paa Latin med al sin

Flid kun meget maadelig kunne efterligne. At jeg imidlertid har pint alt det danske, jeg kunde, ud af Saxes latinske Vers, det vil Efterslægten vel opdage, og jeg er i det hele meget rolig for, at hverken skal hos Efterslægten jeg have Skam af min Fordanskning, eller den danske Læseverden faa Skam af mig som Penneførеr paa Modersmaalet, og udelukkende paa det alene, saa mit Ønske skal kun være, at den danske Læseverden maa faa al den Nytte og Fornøjelse af mine danske Bøger, som jeg har haft for Øje ved at skrive dem.

Kjøbenhavn, den 1ste Juli 1855.
N.F.S. GRUNDTVIG

Saxos Fortale til Danmarks Riges Krønike

EFTERSOM ANDRE Folkefærd gjøre sig en Ære af deres gamle Bedrifter og sætte en Glæde i at komme Forfædrene i Hu, saa kunde den danske Erkebisp Absalon ikke taale, at vort Fædreneland, som det alle Dage var hans inderligste Hjærtens-Lyst at ophøje, skulde fattes en saadan Navnkundighed og ærligt Eftermæle; og da ingen andre vilde gjøre sig den Umage at skrive en Danmarks-Krønike, saa nødte han mig, sin ringeste Tjener, det Arbejde paa, og lod mig arme Mand hverken have Rist eller Ro, førend jeg tog mig for, hvad der dog gik over mine Kræfter.

Sagen er den, at i Førstningen, efterat Kristendommen var kommen herind, da var man tynd baade i Troen og i Latinen og skulde nok bare sig for at skrive en Danmarks-Krønike, og siden, da Kirke-Tjenesten kom i Gang, og man lærte Latin, saa var man doven, som man før var dum, og Følgen blev den samme; thi hvad man før ikke kunde, det gad man ikke nu. Se, derfor kunde jeg ikke bære det over mit Hjærte og Sind at være lidt gjenstridig, uagtet jeg følte, hvor lidt jeg var saa svært et Arbejde voxen, men vilde dog hellere saa godt som sprænge mig selv, end at vi danske Folk, hvis Grander just har deres store Morskab af Krøniken, skulde blive berygtede som

de, der agtede de gamle Dage intet skriftligt Mindesmærke værd, men skrev dem kun i Glemme-Bogen. Det var da altsaa en tvungen Sag, at jeg belæssede mine svage Skuldre med en Byrde, som ingen Skribenter hidtildags har rørt med en Finger; jeg turde ikke stampe imod Brodden; og ihvorvel det ogsaa var et Vovestykke at begynde paa, hvad der skulde anderledes Karle til, saa trøstede jeg mig dog ved det Rygstød, jeg havde i den store Mand, hvis Ærinde jeg efter fattig Lejlighed udrettede. Men da nu han gik ind i Evigheden, førend jeg blev færdig, og I, Herr Anders, blev i en god Time enstemmig udvalgt til hans Eftermand i den høje Værdighed, saa veed jeg intet bedre end at bønfalde eder om at staa mit Værk i Faders og Formynders Sted, saa de avindsyge Hegle-Hoveder, hvis Fingere fornemmelig klø efter hvad som gjør Opsigt, maa blive beskæmmende, naar de se, under hvis mægtige Vinger min Bog finder Ly! Hvilken frugtbar Overflødighed af Visdom og Kundskab finder man ikke hos eder, alt som et helligt Skatkammer, rigelig opfyldt med himmelske Klenodier! For at sanke saadanne Midler og forfremmes i boglig Kunst, var det, at I berejste Frankerig, Italien og Engelland, og da I, efter lang Omvanken fik det glimrende Kald, at staa i Spidsen for en udenlandsk Højskole, skal man have ondt ved at sige, om derved timedes eder eller Embedet blev den største Ære. For denne, eders store Berømmelses, Dyds og Dygtigheds Skyld udvalgtes I af Kongen til Haands-Skriver og vidste saaledes at nytte Lejligheden til store Foranstaltninger, at denne Bestilling, der hidindtil ikke var synderlig regnet, siden, da I befordredes til det Embede, I nu beklæder, var en Brud, hvortil der bejledes omkap af de ypperste i Landet. Intet Under derfor, at Skaane jublede over denne Gang at have laant en Biskop af et andet Landskab, isteden for at kaare ham blandt sine egne Sønner; thi det er ikke mere end billigt, at man fryder sig over et Valg, man har saa meget Ære af. Ja, da I ikke blot, ved Byrd og boglig Kunst og Sindets Gaver, er en Prydelse for Kriken, men leder ogsaa Hjorden til Ordets fedeste Græsgange, saa er det eders Løn at elskes overalt, og eders Ros at have, ved priselig Idræt, gjort eders hædersfuld Embede end mere højærværdigt! for ikke ved eders Rigdom at give Anstød, har I med from Gavmildhed skjænket Kirken eders store Formue til gudelig Brug, og, langtfra at falde i Gjerrigheds Snarer, har I da meget mere paa den allerbedste Maade skilt Eder ved Rigdoms Bekymringer. Hertil kommer det kostelige Værk, hvori hellig Sandhed med synderlig Kunst er af eder indvirket, samt den Nidkjærhed, hvormed I, uanseet Ulejlighederne, som deraf flyde for eder selv, tager eders Embed vare: I har saaledes ved den saliggjørende Lærdoms Kraft tvunget dem, som forholdt Kirken sine Rettigheder, til igjen at opfylde deres Skyldighed, og bøde nu for hvad de brøde før; dem som elskede Letfærdighed og fulgt Kjødets Lyster, har I ved idelig Formaning og en ærbar, lysende Vandel ført tilbage fra den usle Blødhed til en værdigere Tænkemaade, og skjøndt man ikke let kan sige, om I har udrettet mest med Ord eller med Exempel, saa er det dog lige vist, at hvad Eders Formænd omsonst arbejdede paa, har I, og det ene ved kloge Raad, udrettet.

Nu skal man lægge vel Mærke til, at de gamle Danske, som lode det ikke fejle paa store Manddoms-Gjerninger, stræbte ogsaa at maale sig med Romerne i udødelig Ære, saa de ikke alene kappedes i Forfatterskab, og satte Fortællinger om deres egen Mandhaftighed, med en egen Slags Digtekunst, ret artig i Stil; men kom ogsaa Forfædrenes Bedrifter i Hu og lode Rimene derom, som gik fra Mund til Mund paa Modersmaalet, med Rune-Bogstaver indhugge i Klipper og Kampesten. Disse Mindesmærker har jeg pløjet som Oldskrifter og i Oversættelsen trolig stræbt at følge Traaden og sætte paa Vers, hvad rimet var, saa man maa vide, at jeg har havt noget at bygge paa, og sat Fortællingen sammen, ikke efter mit eget Hoved men efter Fædrenes Mund; thi jeg har ikke lovet at digte et rimelig Eventyr, men troligt at berette gamle Ting! O, hvilke dyrebare Krøniker, skulde ikke Folk med saadant et Hjærtelag have efterladt os, om de havde været Latinen mægtige, og derigjennem kunnet styre deres Skrivelyst, al den Stund vi se, at nu, da Roms Tungemaal var dem ubekjent, havde de dog en saadan brændende Begjærlighed efter at frelse fra Glemsel hver mærkelig Gjerning, at de, saa at sige, gjorde Kampestene til Pergament og Klippevægge til Tavler!

Her maa jeg imidlertid dog indgenlunde forbigaa Islændernes Fortjeneste, thi disse Folk, hvis golde Fødeland ej frister dem til nogen Overdaadighed, de holde, saa at sige, Faste Aaret om og anvende gjerne alle deres Levedage paa at samle og udbrede Kundskab om andre Folkefærds Daad, og bøde saa med Kunst paa deres Savn; thi det er deres Fryd og Gammen at vide og fortælle alle Folkefærds Bedrifter, og de holde for, at man har ikke mindre Ære af at omtale end at udføre mægtige Gjerninger. Deres Samlinger, rige paa kostelige Sandsagn om Fortids

Handel, har jeg derfor med Flid benyttet, og mangen en Fortælling i denne Bog er deraf laant og oversat, thi deres Hjemmel, hvis store Kyndighed i Oldssager er mig noksom bekjendt, tør jeg ikke forsmaa. For Resten har det været mig en Samvittighedssag, nøje at nemme, flittig at optegne og trolig at følge hvad Absalon, det være sig om hans egne eller andres Bedrifter, vidste at fortælle, thi hvert hans Ord om sligt var mig som himmelfaldet.

Nu vender jeg mig til eder, Kong Valdermar! Dannemænds livsalige Fader og Fyrste, Fæderneslandets glimrende Prydelse, hvis berømmelige Herkomst og ældgamle Stamme skulde findes her beskrevet! Højlig trænger dette mit Arbejde, som vel kun er lykkedes maadelig, til eders Gunst, thi idet jeg, som en Sten paa Hjærtet, føler Byrdens Vægt, maa jeg vel frygte for, at det er snarere min egen Vankundighed og Afmagt, jeg blotter, end eders Herkomst, jeg sømmelig aabenbarer! Eders, maa jeg vel sige, thi eders store Arvelande har jo I, paa Naboernes Bekostning, anseelig formeret, og der I udstrakte eders Spir saa vidt, at Elben nu strømmer i Danmarks Rige, da er det ingen ringe Forøgelse af Kronens Glans, som I vandt Æren for; thi vidt overgik I de fremfarne Kongers Ros og Ry, ved selv mod det romerske Rige at vende eders sejerrige Vaaben! Dog hos eder rækker Mod og Mildhed jo hinanden Haand, saa det er et Spørgsmaal, om ikke dog eders Livsalighed gjør eder endnu mere elsket hos eders Folk, end eders Vaaben gjør eder udenlands frygtet; ej heller maa det glemmes, at eders Farfader, som skrinlagt straaler nu i Helgenskaren, vandt ved sin uskyldige Død udødelig Ære, og at hans Helgenglans behersker nu de Folk, hans Sværd betvang, saa man maa sige, at af Helgen-Saaret udstrømmede dog mere Kraft end Blod! Og endelig, saa er jeg nu engang af Moders-Liv og Fæderne-Herkomst eders skyldige Tjener, thi, som vitterligt er, tjente baade min Fader og Farfader, den synderlig trofaste Mand, i Eders Herr Faders Gaard, og kæmpede ridderlig under hans Banner, og sagtens maa da jeg i det ringeste i Aanden, kæmpe under eders! Under det, og under eders Skjold, vil jeg da gaa frem, og for at komme ret paa Glid vil jeg begynde med en Beskrivelse over Fædernelandet efter dets Beliggenhed, da alt vil falde desbedre i Traad, naar Fortællingen, som under sti Løb skal sætte hver Ting paa sit Sted, har begyndt med Stedernes Beskrivelse.

Danmarks Riges Beliggenhed er da denne, at dels grænser det ved en Ende til fremmede Lande, og dels er det omflydt af det bølgende Hav, saa at de indvendige Dele omsnoes og overskjæres af Stranden, og den krydser sig paa mange Maader ud og ind, snart i smalle Sunde og snart i brede Bugter, hvorved der dannes en stor Hob Øer. Heraf kan man da begribe at Dannemark, som Bølgerne, saa at sige, har slaaet i Stykker, har kun faa landfaste Dele, og at Havet, som i sit Løb slaar de mange Bugter, skiller dem vidt fra hinanden. Af disse landfaste Dele er nu igjen Jylland baade den største, og naar vi komme sønder fra, den næste, saa det vel maa kaldes Broderparten af Riget, thi det strækker sig saa langt sønder paa, at det berører Tydskland, men rives dog igjen løs derfra ved Ejder-Strømmen og løber saa lidt bredere, sønder fra lige op til det norske Sund. I dette Landskab er den saakaldte Lim-Fjord, hvor der saaledes vrimler af Fisk, at Folket der i Egnen nok alle Dage haver lige saa meget sin Næring af Fjorden som af Jorden.

Til Jylland grænser Lille-Frisland, og her gaar Landet ned ad Bakke, saa at Jordsmonnet bliver meget lavere, men Landet ogsaa meget mere frugtbart, som det kan takke Stranden for, der oversvømmer det. Det er imidlertid et stort Spørgsmaal, om man ikke her kjøber Guld for dyrt, thi det er en farlig Sag med den Strand; naar det falder ind med stærk Storm, bryder den ikke sjælden gennem Digerne, som man ellers dæmper for den med, og styrter da gjerne saa rasende ind, at den mangen Gang tager med sig, ikke blot hvad der staar og gror paa Marken, men selv Husene med Folk og samt.

Østen for Jylland ligger Øen Fyn, som kun ved det smalle Medelfarsund er Skilt fra Fastlandet, og ligesom Fyn nu har Jylland vesten for sig, saaledes vender den østlig imod Sælland, en Ø, som bær Prisen for alle Dannemarks Landskaber, baade i Overflod paa Livets Nødvendigheder og i sin Dejlighed. Den skal, efter sigende, ogsaa ligge lige midt i Dannemark, saa der fra den er lige langt til Grænserne paa alle Sider.

Østen for Sælland bryder Havet atter igjennem og skiller Øen fra Skaane ved et Sund, hvor Fiskerne pleje hvert Aar uden Undtagelse, at gjøre en ganske overordentlig Fangst, ja Fiskene flokkes saa tykt i hele det Sund, at det kan træffe sig den Gang, man har ondt ved at ro derigjennem og behøver hverken Garn eller Krog, men kan øse

Fisken op med de bare Hænder.

Skaane ligger ud i een Strækning, men Halland og Bleking skyde ud derfra hver til sin Side, ligesom man kan se to Grene paa et Træ, og slynge sig vidt fra hinanden, den ene til Norge og den anden til Gotland. Ved Bleking er der ellers en stor Mærkværdighed, en Klippe nemlig med en Vej over, der er ligesom bestrøet med underlige Tegn og Bogstaver. Der løber nemlig en Fjældsti lige fra den søndre Kyst ind i Værende-Vildmark, og langs ned begge Sider, et lille Stykke fra hinanden, gaa der to Render, og overalt ligesom besaaet med Tegn, der aabenbar skal være en slags Skrift, thi uagtet Stien gaar bestandig op og ned, snart højt paa Fjæld, snart dybt i Dal, saa kan man dog tydelig spore, at Bogstaverne gaa bestandig ud i en Række. Dette syntes Kong Valdemar, Hellig-Knuds velsignede Søn, var en underlig Ting, og fik Lyst til at vide Udtydningen derpaa, hvorover han udskikkede sine visse Bud, som skulde berejse den Klippe, se vel til, at de kunde opspore alle de Tegn der var, og skjære dem ud i Stokke, som de stod, til Punkt og Prikke; men de kune ingen Mening faa ud af det hele, fordi Ridserne vare udslidte dels af Vandløb og dels af Fodtraad, saa Stregerne løb i hinanden og forvildede Læseren. Heraf ser man, at selv hvad man indgraver i Stenen saa fast, kan dog i Tidens Længde af Vandløb og Regnskyl udslettes.

Det var nu om Dannemark, men eftersom dette Rige, baade ved sin Beliggenhed og Folkets Tungemaal, er nær paarørende med Sverrig og Norge, saa vil jeg med det samme tale et Par Ord om deres Vilkaar og Lejlighed.

Disse Lande ligge da op imod Nordpolen, under Nordstjærnen og Karlsvognen og strække sig længst mod Norden lige ind i Snekredsen, saa højere oppe kan ingen bo eller bjærge sig, for den ulidelige Frost og Kulde, som raser i de Landemærker. Norge har desforuden, som Naturens Stifbarn, et grumt og sørgeligt Udseende, med de uhyre Stenblokke, bratte Klipper og nøgne Fjelde, hvoraf det er omringet; men det er mærkværdigt, at øverst oppe i det Land gaar Solen somme Tider slet ikke ned, saa man kan sige, den er der for stolt til at hænge i Klokkestrængen, og vil vise, at den kan holde ud at skinne baade Dag og Nat.

Vester ud fra Norge, midt i det vilde Hav, ligger der en Ø ved Navn Island, hvor man knap skulde vente at finde Folk, men som er ret et Vidunder, efter de sære og utrolige Ting at regne, man veed om den at fortælle. Der skal saaledes være en Kilde med et rygende Vand, som er i Stand til ligesom at forgjøre hvad det skal være, saa at hvad der befugtes ved Dampen af det Vand, bliver saa haardt som en Sten. Det er da ikke at spøge med, og ihvorvel det falder utroligt, at der kan sidde saadan en Stivelse paa Lur i det bløde, rindende Vand, saa er det dog ikke værd at forsøge, thi hvad der kommer i Dampen, kan vel beholde sit Udseende, men bliver dog, som sagt, i Grunden forstenet. Der skal ogsaa være nogle andre Kilder, som har den Særhed ved sig, at snart bugne de ganske umaadelig og sprøjte højt op i Vejret, ligesom man kan se et Springvand, og saa flade de igjen lige saa umaadelig og synke rent ned i Jorden; snart kan man ikke komme dem nær uden at oversprøjtes af det hvide Skum, og snart kan man stirre sig blind, før man finder dem. Paa samme Ø ligger ogsaa Bjærget Hekkenfeld, der har samme Vane som Ætna og helmer aldrig med at syde og brænde i sit inderste, og spy og sprude Ild og røde Luer ud af sig. Det holder jeg for et stort Vidunder; thi hvem skulde tænke, at et Bjærg, der ligger i Sne og Is, skulde endda kunne have det saa hedt og aldrig kunne faa Has paa sin Ild.

Det er ogsaa underligt med den utrolige Mængde Drivis, som til sine visse Tider hjemsøger Landet, thi naar den første Gang støder dundrende paa Klipperne, da er det, som om de svarte med hule Drøn, thi da hører man, fra Dybet af, et underligt Brøl og ligesom klynkende Stemmer, hvorfor man i gamle Dage har bildt sig ind, at det var onde Menneskers Sjæle, som her i den ulidelige Kulde fik deres Straf. Men, hvad der tilgavns maa forundre og forbause, er hvad man fortæller, at om man ogsaa hugger et Stykke af den Is og tøjrer den nok saa fast, kan man dog ikke forhindre det fra at følge med, naar det øvrige bryder op, saa det maa have en ganske besynderlige Sammenhæng med den Is, som ingenlunde vil skilles ad og lader sig ikke det mindste afkorte i, hvad der saa at sige, hører til dens Legeme. Der er ogsaa en andens Slags Is inde i Landet paa Klipper og Bjærge, som man siger for vist, skal alt imellem kaste sig, saa der vendes op og ned paa hele Skruen, og som et Bevis derpaa fortæller man, at nogle Skiløbere styrtede engang ned i et Gab paa Isen og bleve kort efter fundne døde ovenpaa Isen, uden at der var den mindste Sprække at se; thi deraf vilde man slutte, at Isen maatte have vendt sig. Efter hvad Rygtet

siger, skal her ogsaa være en Kilde, som man kun behøver at smage Vandet af, for at drikke Døden i sig lige paa Timen, som om man drak den dødeligste Forgift; ligeledes nogle andre Kilder, hvori Vandet har Smag efter Øl; fremdeles en Slags Ild, der skyer Hør og brænder Vand, og endelig en Sten, der uden at noget rører ved den, ligesom af sig selv drejer sig som Bjærg-Toppene.

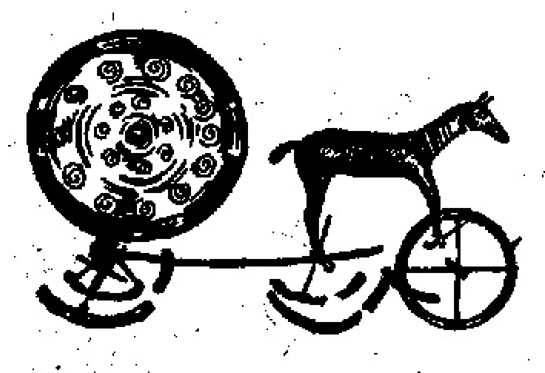
Dog, for nu at komme til Norge igjen, som vi maa betragte lidt nøjere, da skal man vide, at det støder mod Østen til Sverrig og Gotland, men ligger mod Syden og Vesten ud til det vilde Hav, og i Norden vender det imod et Land, som ingen veed Navn eller Grænser paa; thi det er ikke et Land med ordentlige Mennesker, men er fuldt af et eget besynderlig Slags Utydsker, og det er skilt fra Norge ved en stor Havbugt, hvor der er en vanskelig Sejlads, saa de ere gode at tælle, som kom igjen med holden Rejse.

Havets Løb er nemlig saa, at til højre overskjærer det Dannemark og slaar en Bugt sønden om Gotland; til venstre derimod gaar det op norden om Norge, bredt øster ind, og ender sig i en Krumning, som vore Forfædre kaldte Gandvig. Imellem denne Gandvig og Bugten sønder fra er der kun et kort Stykke Vej, og var det Skillerum ikke blevet af Naturen sat op, som et Bolværk imod Bølgerne paa begge Sider, da havde de gjort Sverrig og Norge til en Hel-Ø. I disse nordostlige Egne bo Skridt-Finnerne, et Folk som er udlært i at bruge et eget Slags Skøjter, og paa dem kan disse Vild-Skytter vinde op ad de stejleste Klipper. Intet Bjærg stikker saa højt i Sky, at de jo med Tid og Lejlighed kan naa Toppen, thi de veed at bære sig ganske listig ad: løbe fra neden af immer paa skraa, og krydse sig immer i Bugter og Sving og Sneglegange, lidt efter lidt fra Fod til Top. Dyreskind er alt hvad de har at sælge, og dem kjøbe Nabo-Folkene af dem.

Hvad nu endelig Sverrig angaar, da støder det mod Vesten til Dannemark og Norge, mod Sønden, og for en stor Del mod Østen, til Havet, men grænser dog ogsaa østlig til et Land med mange, og det helt forskjellige, barbariske Folk.

I gamle Dage maa Dannemark være blevet bebygget og opdyrket af et Slags Jetter, thi det kan man se paa de uhyre store Stene over Grav-Kjældrene og Jette-Stuerne; og vil nogen tænke, at de kunde komme derop uden ved uhyre Kræfter, da betragte han kun bare somme af vore Bankers Højde, og se saa, om han kan sige os, hvem der vel ellers skulde sat de Stenblokke paa Toppen; thi hvem der vil bruge sin Eftertanke, kan jo dog begribe at den Sten, man ikke kan løfte, maa man lade ligge, og kan da Folk, som de falde nutildags, med de Kræfter og Redskaber de har, enten slet ikke eller dog knap nok, vælte saadan en Sten paa jævn Jord, saa lode de vel være at trille den op ad de høje Bakker. Uvist er det derimod, om de Jetter, som endnu efter Syndfloden fandtes paa Jorden, har været Mestere for det Stykke Arbejde, eller det forskriver sig fra andre Folk med særdeles Legems-Kræfter men hos os har man gjættet paa de Folk, som endnu skal bebo den utilgængelige, stenede Udørk, som vi talte om før, thi deres Legemer skal være et slags Vende-Kaaber, saa de kan gjøre sig synlige og usynlige, smaa og store, efter Behag; men det er da, som sagt, et Land der ikker er at løbe til, og hvor mangen skal rose sig af at have været og være kommet helskindet hjem.

Dette maa være nok herom, og nu kommer jeg til hvad jeg egentlig vilde fortælle.

DAN OG ANGEL

Dannemarks krønike begynder med Humbles Sønner: Dan og Angel, som baade var de første navnkundige Høvdinger i Riget og bleve opkaldte i Folket; uagtet den normanniske Historieskriver, Dudo, rigtig nok vil sige, at de Danske skal nedstamme fra Grækerne, som ogsaa kaldes Danaer, og deraf have deres Navn. Ihvorvel nu disse Brødre, for deres Mods og mandelige Gjerningers Skyld, bleve af menige Landsens Indbyggere udvalgte til Høvdinger og Fyrster, saa kaldtes de dog ikke Konger, thi det Navn var dengang her til Lands enten ubekjent eller dog ikke kommet i Brug.

Fra denne Angel skal, efter sigende, det engelske Folks Navn have sin Oprindelse, thi det Landskab han raadte over, kaldte han Angel, og slap derved paa en nem Maade til et udødeligt Navn; thi da hans Efterkommere siden indtoge Brittannien, skilte de tillige Øen ved sit gamle Navn og satte deres eget Fædernelands, nemlig Angels, istedet, og den Heltegjerning har man i gamle Dage gjort meget Væsen ad. Herom kan man læse hos Beda, som var selv en Engelskmand og velberømt for sine gudelige Skrifter; thi han indlemmede med Flid sit Fædernelands Krønike i sine dyrebare Bøger om Troen og Lærdommen, fordi han tænkte, som sandt var, at det er lige saa vel Fromhed at tænde Lys i sit Fædernelands Krønike, som at udlægge Guds Ord.

Det var nu Angel; men fra Dan nedstammer, efter Forfædrenes Vidnesbyrd, vort gamle Kongehus, saa Kongeblodet er fra ham, som et Kildespring, rundet gjennem Slægten lige til den Dag i Dag. Han fik sit Giftermaal ude fra Tydskland, og avlede med Gryde, sin højbaarne Fyrstinde, to Sønner: Humble og Lotter.

HUMBLE OG LOTTER

Det var Skik i gamle Dage, at naar man valgte sig en Konge, da stod man paa nedgravne Stene og gav sin Stemme, for ved de Stenes fast Leje at betegne, Valget skulde staa fast og aldrig rygges; men uagtet nu at Humble, da hans Fader døde, blev udvalgt paa samme Maade, saa havde han dog det Uheld at miste hvad Folkets Kjærlighed gav ham, og blev fra Høvding Undersaat igjen. Han blev nemlig overvundet i Strid af Lotter og maatte, som en fangen Mand, da der ikke var anden Redning, kjøbe sit Liv med sit Rige. I det han nu saaledes blev stødt fra Thronen af sin egen unaturlige Broder, fik man et nyt Bevis paa, hvor sandt det er, at Hallen er herlig, men Hytten er tryg; thi Humble har sin Skjæbne saa godt, at ingen skulde sige andet, end at Herlighedens Forlis var i hans Øjne netop en Lykke, saa man maa slutte, at han, som en viis Mand, har betragtet en Konges byrdefulde Stand fra den rette Side.

Nu havde da Lotter faaet Spiret, men med Staalhandske var det, han tog det, og brugte det ogsaa derefter, ret som om han bildte sig ind, at det er ved Hovmod og Skalkhed en Konge befæster sin Throne; thi han maalte Folket med sin eget Alen og tænkte, at de stod ham alle efter Riget, som gik ham nær i Adelsbyrd, derfor mente han, det var Dyden den, at tage Liv og Godt fra hver ypperlig Mand og gjøre Landet øde for ædle Folk. Dog, Herrer strænge regjere ej længe, og hvad der nys var Lotters Lykke, det blev nu hans Straf; thi han faldt, som han steg, i et Oprør.

SKJOLD OG GRAM

Vel i Skind, men ej i Sind var Skjold en Søn af Lotter, thi lige fra sin første Ungdom af gik han en ganske anden Vej, traadte ikke i sin Faders skammelige Fodspor, men slægtede sin herlige Bedstefader paa, og her kan man med Rette sige, Bedste-Fars Arv er Ættens Tarv. Alt i sin Ungdom blev Skjold berømt derved, at han fik Bugt med et vildt Udyr, og den forunderlige Hændelse maa man vel kalde et Forvarsel for hans følgende Heltebedrift. Hans Formyndere, som optugtede ham kongelig, havde nemlig, engang i hans Drenge- Aar, givet ham Forlov til at følges ud med Skytterne og se paa Jagten, og da hændte det sig, at en usædvanlig stor Bjørn kom ham imøde, men uagtet han var vaabenløs, var han dog ikke raadvild, men bandt Bjørnen i sit Bælte, til hans Stalbrødre kom og gav den sti Livsbrød. Omtrent paa samme tid skal han i kreds have nedlagt adskillige særdeles tapre Kæmper, hvoriblandt to saare navnkundige, nemlig Atle og Skate, og da han gik i sit sextende Aar, var han saa stor og stærk, at man skulde have ondt ved at finde hans Mage.

Af Skate, som var Høvding i Allemannien, blev han budt ud, fordi de bejlede begge til een Brud, som hed Alvilde og var saa dejlig en Jomfru, som nogen vilde se for Øjne, og om hende sloges de da i Nærværelse af deres Krigshære, men Skate maatte bukke, og med ham faldt Modet paa hele hans Krigshær, saa Allemannien blev Dannemark statsskyldigt. Saaledes overgik da Skjold i Mod og Manddom vidt sin Alder og vovede saadanne Kæmpedyster, som man knap skulde tænkt, han i de Aar havde havt Mod til at se paa; saa at naar der var nogen Skam i de ønskindede Karle, der hendrev deres Manddoms-Aar og ødelagde sig selv i Sus og Dus, da maatte de dog skamme sig og lære af ham at beflitte sig paa en Haandtering, som Dannemænd kunde egne og anstaa. Dog, det var ikke blot i Vaabengny, at Skjold havde Hjærtet paa det rette Sted, thi hvor det gjaldt om Livsaligheden, stod han og i Spidsen, og vandt ved sin Gjævhed igjen den Kjærlighed hos Folket, som hans Fader ved sine Udyder havde forspildt. Han afskaffede ubillige Love og satte gode isteden, og al hans Digten og Tragten gik derpaa ud, hvorledes han bedst kunde hjælpe sit Rige paa Fode, thi det var hans Mening, som det var hans Ord, at Kongen er sat til at sørge for Landet og glemme sig selv. I Naade og Gavmildhed, saa vel som i Mod og Manddom, gjorde han al Verdens Kongen Rangen stridig; thi af sit Skatkammer betalte han sine Undersaatters Gjæld, husvalede de syge og hjalp de betrængte til Rette, og sine Kæmper gav han ikke blot Kost og Løn som den bedste, men lod dem ogsaa i Krig beholde alt Byttet, thi han plejede gjerne at sige: Kongens er Prisen og Pengene Kæmpens!

Fordi nu Skjold saaledes viste, at der var en herlig Aand i ham, saa have alle Dannemarks følgende Konger

beholdt hans Navn og ladet sig kalde Skjoldunger. Imidlertid gav han dog een Forordning, som ej er at rose; thi da en af hans frigivne Trælle blev overbevist om hemmelig at staa Kongen efter Livet, befalede han, at alle Frigivne skulle være Trælle igjen, som om det var Ret at lade dem alle bøde for den enes Brøde!

Vi hørte før, at der var en dejlig Jomfru, som Skjold sloges for med Skate; hende tog han til Ægte, da han havde fældet sin Medbejler, og af dette Ægteskab blev født en Søn, der kom til at hedde Gram, og skulde ikke lyve sig Fader til, thi han var i alle Maader Skjold op ad Dage. Baade i Henseende til Sjæl og Legeme havde han og alle de Egenskaber, man helst maa ønske sig, og brugte dem saa vel, at han vandt sig udødelig Ære; ja, hvor højt han stod anskrevet hos Efterkommerne, ser man deraf, at i de ældste danske Viser er det som en stor Æresbevisning, naar en Konge kaldes Gram. Særdeles var han berømt for sin Haardførhed og store Færdighed i alle Legemesøvelser, og han var især en Fægtemester, som forstod sin Kunst, enten det saa kom an paa at hugge til eller bøde af.

Først giftede han sige med sin Fosterfader Roars Daatter, som var hans Patte-Søster, og det kan man sige var kongelig betalt for hvad hun havde mistet; men siden overlod han hende til Besse, en af sine tro Mænd, som havde forskyldt meget godt af ham, thi han var ham saaledes til Rygstød og Bistand i hans Kæmpedyster, at det er et Spørgsmaal, om Gram havde sin egen eller Besses Tapperhed mest at takke for al den Ære og Pris, han vandt.

Engang hørte Gram fortælle om Gro, en svensk Prinsesse, at hendes Fader Kong Sigtryg havde lovet hende bort til en Jette, og han blev saa harmfuld over, at en Konge-Daatter skulde have saa tynd en Lykke, at han gik til Sverrig med sine Kæmper, og satte sig for, som en anden Herkules, at prøve Styrke med Uhyret. Saasnart han nu kom til Gotland, klædte han sig ud med Bukkeskind om Benene og en stor Pels af forskjellige Dyrehuder, for at sætte Skræk i hvem han mødte., og da han nu tillige gik med en stor, svær Kjølle i Haanden, saa han livagtig ud, som han kunde været en Jette. I den Klædedragt mødte han i en Skov Gro selv, som kom ridende med nogle faa Terner og vilde hen til en Sø, hvor hun plejede at gaa i Bad. Hun tænkte, det var hendes Fæstemand, og paa Kvindevis blev hun saa angest og bange for det fæle Syn, at hun tabte Tøjlen og skjælvede fog bævede over hele sit Legeme. Alt som hun sad, sagde hun ved sig selv, paa sit Maal, som der staar i Visen:

Skuffer Synet mig ej,
kommer lang, kommer bred,
vist den Jette saa led
nu, og mørkner min Vej.

Dog og stundom paa Skrømt
Helten fin og berømt
skaber ud, hyller ind
sig som Vildlap i Skind.

Besse.
Raske Mø paa Ganger let,
gjør nu som jeg beder;
sig med Sandhed om din Æt,
glem ej hvad du hedder!

Gro.
Konge er min Fader god,
rundet op af Kæmpe-Rod,
blinket har hans blanke Sværd
tit med Held i Herre-Færd;

af hans Daad gaar vide Savn,
Gro, det er hans Daatters Navn;
sig mig nu:
hvem og hveden est vel du?

Besse.
Besse jeg hedder med Ære,
Banner og Sværd kan jeg bære,
for mig i Felten man gruer,
Fjender jeg smækker som Fluer,
sjælden fra Valen jeg flytter min Fod,
før jeg kan vade i Blod.

Gro.
Hvem mægter at styre
og raade de Fyre,
der hugge saa drøjt?
For hvem bæres Banner saa højt?
Hvem kjende I Karle paa Land og paa Strand
i Leding for Herre og Høvedsmand?

Besse.
Med Lykken vi følge,
paa Land og paa Bølge,
den stovte Kong Gram;
for ingen han viger,
men Kæmper og Riger
maa bukke for ham.
Hvor Pilene suse,
hvor Bølgerne bruse,
hvor Hjælmene knage,
hvor Luerne brage,
der, Guld-Mø, giv Agt!
der gaar uforsagt
den Høvding saa kry,
hvis Banner vi løfte i Sky.

Gro.
Sejler, I Svende,
hjem med en Fart!
ellers I ende
ynkelig snart;
kommer med Hær
Sigtryg jeg nær,
flux han jeg knytter om Kværke
Rebene stærke,
hænger jer op
højt i Top,
ler, naar han ser, at I smager

Ravne og Krager.

Besse.
Hillemænd, hillemænd;
nu, et godt Ord igjen!
Gik alt som du vilde,
gik os det kun ilde;
men ellers din Fader skal vogte sig vel,
at hovedkuld ikke han rejser til Hel;
thi heller paa ham
den vældige Gram
dog Halsen vist knækker,
var og den af Sten,
end her han nu lægger
saa brat sine Ben!
Dannemænd aldrig for Svenskere grue,
om de og mylre, som Myrer i Tue.

Gro.
Mig huer Salen
bedre end Valen,
hjem vil jeg ty
og, medens Sværdene lyne,
være af Syne,
sidde paa Fæderne-Borgen i Ly
Eder paa brusende Bølge
Døden forfølge,
om I og Sværdet undfly!

Besse.
Gid du med Glæde
gange til Sæde
i dine Fæderne-Sale!
Ønskerne lede
vi os frabede,
Galde med godt vi betale.
Sjældnere vender i Luften sig Vind,
end som paa Tærskelen Pigernes Sind;
sure i Gaarden og søde i Borgen,
kimse i Dag de og kysse i Morgen.

Nu var Gram kjed af at staa og tie, og gav sig i Snake med Jomfruen, men tog Tonen saa grovt, som han kunde, saa man snarere sig, han brølede, end at han snakkede.

Gram.
Vær hun kun slet ikke bange, mit Barn!
og tænk ikke, jeg er et Skarn;
Jetten, min Broder, ved mig sender Bud
til sin tilkommende dejlige Brud,
men vil hun ha'e mig, er det Hip som Hap,

min Broder hedder Grip, og jeg hedder Grap,
Bliv hun kun ikke saa bleg om Næsen!
det barske, det ligger kun saa i mit Væsen;
mit Hjærte er ømt, derpaa kan hun lide,
og jeg vil af intet Favnetag vide,
uden jeg mærker først, at hun
elsker mig ret af Hjærtens Grund.

Gro.
Splittergal jeg maatte være,
førend jeg fik Tusser kjære;
ikke selv den værste Skjøge
vilde Seng med Jetter søge.
Hils dig selv, og hils din Broder;
Tusse-Brud og Trolde-Moder
være Hexe, ikke jeg!
Andre efterhige knap
Mødding-Kys og Tjørne-Klap,
hvile vist ej Silke-Kind
paa et børste Svine-Skind!
Hvor Naturen sig oprører,
nødig man om Elskov hører,
og det skal vist aldrig fejle;
Piger le, naar Tosser bejle.

Gram.
Betænk dog, Barn! jeg er berømt i Krig
for Tapperhed, og jeg tilbunds er rig.
Min Haand har bøjet mangen Nakke stiv,
og stærke Konger skilt ved Land og Liv.
Her er en Guldring, se hvor den kan glo!
Giv hun mig nu sit Hjærte og sin Tro!
saa skal den Ring os fæste evig sammen,
vort Bryllup holde vi med Fryd og Gammen
og leve saa som Blommen i et Æg!

Med det samme han sagde disse Ord, skjød Skjælmen sin Jette-Ham, og stod for Jomfruen som den dejligste Karl, hun vilde fæste Øjne paa. Var hun bange før, da blev hun dristig nu, thi nu tog hun med begge Hænder imod Fæstens-Gaven og lod sig baade kysse og klappe for et godt Ord.

Der Gram nu drog videre, mødte ham nu to Skov-Røvere, som laa paa Lur ved Landevejen, og de vare saa gridske paa Byttet, at de, uden at se sig for, foer ind paa ham som glubende Ulve, men han saae sit Snit og slog dem som to Fluer med eet Smæk. Nu kan man sagtens vide, det var ikke for Svenskernes, men for sin egen Skyld, han gav de to Stimænd deres Livsbrød, men hvor højt han elskede Svensken, og hvor bange han var for at gjøre sine Fjender en Tjeneste, det beviste han paa en mærkværdig Maade, ved det han rejste de døde Kroppe op til et Træ, saa det kunde livagtig lade, som de stode der lysvaagne endda. Det var da hans Agt, at de, som ikke længer kunde slaa til, skulde i det mindste true og, som et Slags Gjengangerne, kyse Livet af Svenskerne, saa Vejen omtrent blev lige farlig. I øvrigt, saa, da han havde hørt af Spaamændene, at "intet uden Guldets Magt, Sigtrygs Liv var underlagt", saa fandt han paa at lade sin Kjølle beslaa med Guld, og paa den Maade lykkedes det ham, da de kom hinanden under Øjne, at slaa Kong Sigtryg ihjel. Om denne Heltegjerning skal Besse have gjort en ganske kjøn Vise, der lyder omtrent som saa:

Det var Kong Gram hin haarde
alt med sin Kjølle god,
han uden Skjold og Kaarde
gik Svenskeren imod;
den Kjølle kom for Orde
i Kamp Besked den gjorde
som baade Sværd og Skjold.

Med Himlen sig beraadte
den Danne-Konning flink,
og den Forstand han satte
at følge Skjæbnens Vink;
Kong Sigtryg sank for Guldet,
og med ham sank i Muldet

af Sverrig Lyst og Glans.

Det Krigspuds, vil jeg sige,
fortjener vel en sang,
det kalder man at krige
med Klem, med Glans og Klang;
ja, kastet over Ende,
maa Svensken selv bekjende;
det var et dejligt Slag!

Naar Sværdet ej vil bide,
og Jærnet er forbudt,
da skal med Guld man stride,
saa vorder Fjenden skudt
og kan sig ej beklage;
han faldt i gyldne Dage
og fik en ædel Død!

Herefter skal man hædre
end mer det røde Guld,
thi aldrig før det bedre
har blinket over Muld;
naar man det højest priser,
det kaldes skal i Viser;
Dan-Kongens Kjølle-Glans.

Der nu Gram havde faaet Kong Sigtryg ryddet af Vejen, havde han nok Lyst til at beholde Sverrig, og, da han mistænkte Svarin, Høvdingen i Gotland, for at have Øje paa Thronen, saa bød han ham ud og nedlagde ham i Tvekamp. Dermed var imidlertid Sagen ingenlunde afgjort, thi nu kom alle Svarins sexten Brødre, hvoraf de syv var ægte, og vilde hævne Skade, og det var en haard Dyst for Gram, men han fik dog gjort Kaal paa hele Klatten.

Samme Lykke som disse havde ogsaa Ring, en Sællandsfar af høj Herkomst, som gjorde Oprør og stræbte at faa hele det danske Folk i Ledtog med sig. Sagen var den, at da Kong Skjold blev ældgammel, syntes han, det var baade bedre og mageligere at dele Krone-Byrden med sin Arving, end nu, da han gik paa Gravsens Bred, at ville udmatte sig ved at bære den ene. Derfor tog han Gram til sin Medhjælp, og det tog Ring fortrydeligt op, thi han syntes vel, at den ene var for grøn om Hagen og den anden for graa til at gjøre Ære ad, og han mente i alt Fald, at den ene var for ung og den anden for gammel til at gjøre ham Modstand, og sagde rent ud til Folket, at ingen af dem duede til at være Konge, da den ene var et Barn, og den anden gik Barndom. Ring havde imidlertid regnet fejl, thi Kongerne stode sig, og han gik til Grunde, og heraf kan man lære, at Mod og Manddom er ikke bundet til Aars Tal.

Blandt Grams øvrige Bedrifter, som ej vare faa, maa vi endnu lægge Mærke til de Omstændigheder, han havde med Kong Sumle i Finland. Først, da de laa i Krig med hinanden, fik Gram et godt Øje til hans Daatter, Signe, ombyttede Sværdet med den røde Manglestok, bejlede og fik Ja, paa det Vilkaar, at han skulde forskyde sin forrige Dronning; men imidlertid havde den norske Kong Svip-Dag voldtaget baade hans Søster og hans Daatter, og imens han nu af alle Kræfter stræbte at hævne den Beskjæmmelse, gik Sumle hen og fæstede sin Daatter til Kong Henrik i Saxen. Aldrig saa snart fik Gram den Tidende at spørge, førend han i al Stilhed skyndte sig fra Lejren over til Finland, og heraf ser man, at naar det kom til Stykket, holdt han dog mer ad Pigen end ad Krigen. Han kom netop til Bryllups, men han var reven og pjaltet klædt og satte sig paa Dørtærskelen som en selvbuden Gjæst. Da man nu spurgte ham, hvad godt han havde at føre, svarede han, at han havde ingen Ting hos sig, uden

den Kunst at helbrede Folk, og siden, da alle Gjæsterne havde faaet en Taar over Tørsten, og vare dygtig højrøstede over Borde, laante han Bruden et Par Øjne og gav sin Vrede Luft i en Vise, hvori han heller hverken glemte at rose sig selv eller at skjælde og smælde paa vægelsindede Piger. Visen skal gjerne have lydt saalunde:

Otte, dem stak jeg paa Spid,
ene om Værket, men Gammen,
nu jeg i samme god Tid,
huggede sønder og sammen.
En Kjærning er en Kjærning
og en Mand en Mand.

Svarin stak Næsen i SKy,
laved' sig kongeligt Sæde,
har dog kun Kronen in Ny,
tabte sit Hoved i Næde.
En Kjærning er en Kjærning
og en Mand en Mand.

Dybt haver drukket mit Sværd
Blod af saa mangen en Bolle,
rødmusset blev det af hver,
Bollerne blegnede kolde.
En Kjærning er en Kjærning
og en Mand en Mand.

Sværde maa synge for Lig,
Hjælme, som Stjærneskud, segne;
ingen skal sige om mig,
han saa mig hæve og blegne.
En Kjærning er en Kjærning
og en Mand en Mand.

Mig haver Signe forskudt!
mig har en Pigelil saaret!
Ære og Tro har hun Brudt,
fremmede Ungersvend kaaret!
En Kjærning er en Kjærning
og en Mand en Mand.

Saa gjør de Piger en Haad,
Mø tager Kæmpe ved Næse,
flygtige, løse paa Traad,
vendes som Vindene blæse.
En Kjærning er en Kjærning
og en Mand en Mand.

Alt som paa Hjul og paa Vind,
saa er paa Piger at bygge,
hvem er saa trofast i Sind,
at ej med Ny kommer Nykke!

En Kjærning er en Kjærning
og en Mand en Mand.

Med det samme, Visen var ude, fløj Gram op af Sædet og slog Hovedet af Henrik, som han sad i Vennelag over Borde, Slog ned af Gjæsterne for Fode, snappede sin Fæstermø fra Brudekvinderne og sejlede sin Vej. Saaledes kom da Bryllupsgjæsterne sig Ligbegængelse, og det var en Lærestreg til Finnerne, saa de ikke herefter skulde lystes ved at gaa imellem Bark og Træ.

Det blev imidlertid Gram en dyr Rejse, den samme, thi da han siden vilde have sin Krig frem mod den norske Kong Svip-Dag, som havde beskæmmet hans Søster og vilde forført hans Daatter, da kom Saxerne denne til Hjælp med en stor Hob Folk, ikke fordi de havde ham saa Kjær, men for at hævne Konge Henriks Død, og Gram maatte bide i Græsset.

GUTTORM OG HADDING

Gram havde to Sønner: en med Gro, som hed Guttorm, og en med Signe, som hed Hadding, men Svip-Dag var Herre i Dannemark, og derfor sejlede deres Fosterfader, Brage, med dem til Sverrig, hvor Jetterne Vagnhoft og Hafle lovede baade at opdrage og beskytte dem.

Men siden jeg dog nu saa løselig maa berøre slige Utydsker, med samt deres Anstalter, og vilde dog nødig, man skulde synes, at jeg mynter noget paa min egen Haand, som er utroligt og har ingensteds hjemme, saa er det vel ikke af Vejen at fortælle: at i gamle Dage var der tre Slags Hexemestere, som med allehaande sorte Kunster gjorde mange sære og urimelige Ting. Det første Hold Folk var et Slags vanskabte Uhyrer, som Oldtiden kaldte Jetter, og som var meget større og stærkere end noget Menneske. Det andet Hold stod langt under dem i Væxt og Førlighed, men overgik dem lige saa vidt i levende Indbildningskraft, havde synderlig Indsigt i Naturens Hemmelighed og Spaadomskunst, og efter lang Strid om Herredømmet vandt disse Hexemestere Sejer over Jetterne og fik ikke blot Magten i Landene, men ogsaa Ord for at være Guder. Begge disse Hold Folk havde en særdeles Færdighed i Øjne-Forblindelse, saa de baade kunde kogle allehaande Skikkelser frem og stille Tingene selv i et falsk og skuffende Lyst. Det tredje Hold Folk var en Blanding af begge de forrige, men der skjellede vidt i, at de enten kunde maale sig med de gamle Jetter i Højde og Legemestyrke, eller lignes med Hexemesterne i Kunster, saa det var kun rent Gjøgleri, hvormed de narrede Folk til at tage sig for Guder. Dette vilde jeg kun sige, for at Læseren ikke skal støde sig over de Koglerier og Hexekunster, jeg maa skrive om, og det er jo slet

intet Under, at Barbarer kunde ved saadanne Fandens Kunster lade sig forføre til Afguderi, al den Stund selv de fornuftige Latinerne lode sig ogsaa narre til at forgude dødelige Mennesker.

Nu vil vi lade den Ting staa ved sit Værd, og høre videre hvad man fortæller: ved Grams Fald var Svip-Dag tillige blevet Herre baade over Dannemark og Sverrig, og, for at føje sin Dronning, som idelig bad for sin Broder, lod han Guttorm hente af sin Landflygtighed og satte ham til sin Skattekonge i Dannemark; men Hadding blev hvor han var, thi han vilde have Blod, ej Brød, i Bod for sin Fader. Han tegnede ogsaa allerede i sin Opvæxt overmaade godt, thi Dreng hed han, men Mand var han baade i Sind og i Skind: Leg og Leflen var ikke hans Sag, men Vaaben hængte han efter med Liv og Sjæl; thi han kom i Hu, af hvad Rod han randt, og havde den Tro, at alle Dage gjør Helte-Søn og Heltegjerning. Denne hans store Mandhaftighed stod imidlertid ikke Vagnhofts Daatter, Hardgrippe, an, og al hendes Digten og Tragten gik derpaa ud, hvorledes hun med Elskov og Vellyst kunde besnære og svække den tapre Helt. Tidlig og sildig vilde hun bilde ham ind, at det var ikke mere end hans Pligt at skjænke hende sin Ungdomskjærlighed, som havde været hans Barndoms tro Veninde, som havde givet ham Bryst, danglet med ham og ranglet for ham. Det var ikke dermed nok, at hun førte den Snak, men hun satte den ogsaa paa Rim og sang den for ham, som Ordet gaar:

Vakre, vilde Ungersvend,
mærk, hvad jeg vil sige!
Driv ej Tiden længer hen
saa med Kamp og Krige!
Hvi vil dog saa ilde
du Aarene spilde,
som vinke til Leg og til Lyst!

Vild du gaar i Raseri,
est med Blindhed slaget,
Skjønhed gaar du kold forbi,
hed i Vaabenbraget.
I Blod vil du vade,
men aldrig dig bade
i Kjærligheds spejlklare Sø.

Sværdet er din Venneviv,
Brud i Brynjesenge,
Mandslæt er din Tidsfordriv,
Valen er dit Vænge,
ja, stenhaarde Kjæmpe!
din Lyst er Ulæmpe,
og Vildmand, ej Helt er dit Navn.

Dyrker den vel Guder ret,
som kun holder Tyr i Ære?
Mon da ej af Gudeæt,
trods hver anden, Freja være?
Skal Møer nu klage,
at Skjoldunger vrage
Gudinden, som var dem saa huld?

Ungersvend! saa bliv da viis,
og lad Frejas milde Varme

flux optø dit Hjærtes Is,
synk med Lyst i mine Arme!
Med Gammen til Brystet,
som spæd dig forlysted,
til Læben, som lulled dig ind!

Hadding lod sig nu dermed forstaa, at hun, hvis uhyre Størrelse noksom beviste, hvad Slægt hun var af, kunde allenfalds ikke være Kjæreste for ham; men hun bad ham kun aldrig regne efter hendes Udseende, da det var en Ting, hun kunde forandre efter eget Tykke, og gjøre sig høj og lav, bred og smal, tyk og tynd, som hun fandt det for godt. Det vilde imidlertid ikke ret ind i Hadding Hoved, og da hun mærkede det, stemmede hun atter op, for, saa at sige, med Sang at tylle og trylle det i ham:

Underlige Undersvend,
sæt al Frygt til Side!
i min Favn den smelter hen,
derpaa kanst du lide.
Min Gestalt er et Spil,
ændres brat, naar jeg vil,
mine Lemmer de lystre min Vilje.

Op til Himlen kan jeg naa,
naar jeg mig umager,
Barne-Ham jeg tager paa,
naar det mig behager;
Jeg kan se, med et Ord,
ind i Vognen til Thor,
jeg kan staa som en spærlemmet Pige.

Kold som Is og stiv og led
er jeg tit, du kjære!
silkebløð og luehed,
dejlig kan jeg være!
som jeg snurrer mig om,
er jeg grum, er jeg from,
er jeg alt hvad mit Hjærte begjærer.

Grillen-Fænger! synes du,
det er sorte Kunster?
Vær dog klog, og kom i Hu:
Griller er kun Dunster!
Odin selv, som du veed,
gjør sig smuk, gjør sig led,
skyder Ham, skifter Røst og Gebærde.

Underfuldt er Livet Spil,
Kræfterne sig dele,
hver sin te, som han er til!
tvivlsomt er det hele;
hvo at finde sig veed
i den Tvetydighed,

han er alt hvad ham lyster at være.

Del min Lykke, Ungersvend,
større end du tænker!
Mængden slæber Livet hen
i Gestalten Lænker;
jeg er fri som en Fugl,
ruller rundt som et Hjul,
gjar kun Nar ad hver Haand, mig vil gribe.

Kommer Fjender mig for nær,
er jeg en Jetinde,
banker paa min Hjærtenskjær,
skal ham Pigen finde;
er jeg bister og vred,
er jeg rynket og led;
er jeg mild, er jeg glat, er jeg yndig.

Saaledes lokkede han da virkelig Hadding til at sove hos sig, og hun var nu saa indtaget i ham, at da han endelige vilde hjem og se til sit Fæderneland, tog hun Mandsklæder paa og satte en Fornøjelse i at staa Last og Brast med ham. Som de nu rejste sammen, kom de paa Vejen til et Hus og vilde havt Natte-Leje, hvor Husbonden var død, og man holdt nu med Ynk hans Ligbegængelse. Hardgrippe fik Lyst til med Troldomskunst at udforske Nornernes Vilje, hvorfor hun gol Galder, skar ramme Runer i Træ og lod Hadding lægge dem under Tungen paa den døde. Dermed nødte hun ham til at tale, og det gjorde han paa Rim, saa det var en Gru at høre:

Hu, hu! Skam faa hun
paa sin Mund,
forbandet hun være fra Taa til Top,
hun, som maner mig op:
Trold-Kvinden er led,

som ej vil lade de døde i Fred!

Hun som kogled og gol,
nødte mig døde,
hensovne, op under Sol;
hardt skal hun bøde,
pint ihjel,
hos den sorteblaa Hel
skal, som en blødende Skygge,
brat hun bygge!

Hexen har Kræfter,
tvungen jeg maa
tale og spaa,
spaaer og derefter:
grandt gjennem Taagen
Skoven jeg ser:
Djævle-Krogen,
der I en Ulykke sker.

Hu, der saa sært det kan mage,
Gjenfærd til Legemer binde,
hun, som har kaldt mig tilbage,
nødt mig til Ord at paafinde:
hun skal med Hyl og med Graad
angre dumdristige Raad!

Hu, hu! Skal faa hun
paa sin Mund,
forbandet hun være fra Taa og til Top,
hun, som maned mig op:
Trold-Kvinden led,
som ej vil lade de døde i Fred!

Thurser og Trolde,
giftige, sorte og kolde!
Ingen snak!
Knik, Knak!
Ris, Ras!
Der ligger Hexen i Kvas!

Hoved fra Gump!
hver sin Stump!
Led for Led!
saa har vi Fred!
Det er mit, det er mit,
Kvit, Kvit!
Du kom tilpas,
nu har paa Hexen vi Has!

Hadding! du slipper,
Haabet, I Trolde, jer glipper;
han skal ej Hel-Vejen træde,
hinke til Kval,
Pinebænken ej klæde,
Hel! i din skumle, beklumrede Sal!
Hun, som fra Skyggenes Hjem,
kogled mig frem,
hun for min Brøde
ene skal bøde!

Hu, hu! Skam faa hun
paa sin Mund,
forbandet hun være fra Taa og til Top,
hun, som har manet mig op:
Trold-Kvinden led,
som jeg vil lade de døde i Fred!

Det gik, som han spaaede. Da de kom til bemeldte Skov og maatte tilbringe Natten i en Løvhytte, saae Hadding en uhyre Jette-Næve, som stak ind imellem Grenene og famlede rundt omkring i Hytten. Han bad, i sin Angest, Hardgrippe hjælpe sig, og hun greb da til sit gamle Raad, at fare i sin Jette-Ham, tog saa fat paa Haanden og bad sin Fostersøn skjære den af; det gjorde han da ogsaa, og saae, til sin Forskrækkelse, ej Blod, men Edder fuse ud af Saaret; men da nu Hardgrippe herved havde forgrebet sig paa sit eget Folkefærd, saa faldt hun i Troldenes Kløer og de blæste kun ad alle hendes Kunster: enten hun peb eller sang, saa maatte hun dog holde for og blev revet i hundrede Stykker.

Saaledes mistede da Hadding sin Fostermoder, og vankede raadvild om, men saa mødte han en enøjet Graaskjæg, der ynkedes over ham og skaffede ham i Forbund med en Søhane, som hed Lister, og de indgik Stalbroderskab med hinanden efter gammel Skik, paa den Maade, at de begge to lod deres Blod løbe sammen i hinandens Fodspor; thi, saaledes at blande Blod, ansaa man for det sikreste Venskabs-Pant. Efter denne Forening gik begge

Stalbrødrene i Krig imod Lokker, som havde opkastet sig til Herre over Kureterne, men han gik af med Sejeren.

Da nu Hadding var i Flugten, tog bemeldte Gubbe han op paa sin Hest og førte ham med sig hjem, hvor han oplivede ham en egen overmaade sød Drik, og spaaede ham et nyt Tillæg baade af Saft og Kraft, som man ydermere kan se af følgende Spaarim, hvormed han talte ham til:

Jeg ser dig gange
ad Vejen frem,
dig Fjender fange
og føre sig frem;
de Gjække mene,
for du gaar ene,
du est forsmaaet.

De hardt dig hilde,
og fik de Lov,
fik Graaben Gilde
i Gribbe-Skov;
ja, fik de Magten,
som de har Agten,
drak Dyr dit Blod.

Tryk fuld de Riser,
de Murmel-Dyr,
af Kæmpe-Viser
og Eventyr!
da før de revne,
end Taar de levne
i Horn og Krus.

Naar højt de hikke
af Mjød og Vin,
naar lavt de ligge
som Slagte-Svin;
skal Bolt og Ringe
itu vel springe,
rusk du kun til!

Lad Pakket ligge,
og rør dem ej!
Forsink dig ikke,
men gak din Vej!
Der maa du møde,
med Øjne røde,
et grumt Udyr.

Den Løve plejer
i Helte-Leg
at vinde Sejer
og vende Steg:

med Fanger arme,
mens de er varme,
at spille Bold.

Kun Mod i Bringe!
grib an! hold fast!
Lad blotte Klinge
kun bide hvast!
Skjær over Struben!
luk Hjærte-Gruben
med Staalet op!

Der rød udfuser
en Vædske fin,
drik, mens den bruser,
den hede Vin!
Lad Hjærte-Flommen,
som Ægge-Blommen,
dig smage sød!

Da skal derefter
du mærke snart,
at nye Kræfter
kom med en Fart,
at Løve-Modet
du drak i Blodet,
og aad dig stærk!

Den Drik skal kvæge
som klaren Vin,
og linde, læge,
som Olje fin:
i alle Lemmer
du Liv fornemmer
som født paa ny!

Far vel! jeg baner
din Konge-Vej!
og gale Haner,
saa frygt dog ej!
Hvem jeg bedøver,
ej Dun behøver,
ej Dvale-Drik!

Aldrig saa snart var Visen ude, før Gubben var til Hest igjen og tog Hadding under sin Kappe. Der sad han da og kukelurede, med sit Liv i sin Haand, men kunde dog ikke bare sig for engang at titte ud igjennem en Rift, der var i Kappen, hvor han da til sin store Forskrækkelse saae, at Hesten travede hen over rullende Bølger. Hurtig tog han nu Øjnene til sig, især da Gubben bad ham holde sin Næse fra hvad der kom ham ikke ved; og da derpaa den gamle havde sat ham, hvor han tog ham, kom han flux i Lokkers Vold, og tvivlede han om, at Gubben havde spaaet rigtig, saa fik han nu Troen i Hænderne, thi den hele Spaadom traf bogstavelig ind.

Siden bekrigede Hadding Kong Handvan af Hellespont og belejrede hans Hovedstad Dunaborg, men hun var saa fast og havde saa høje mure, at Hadding fornam, det nyttede ikke at stige og storme. Han hittede da paa det Puds at lade fange en hel Hob Fugle, som havde deres Reder under Tagene inde i Byen, og bandt dem Svampe, som Ild var i, under Vingen, hvormed de da fløj tilbage og stak Ild allevegne i Staden. Imidlertid, nu Bymændene løb for at slukke og Portene maatte passe sig selv, da saae Hadding sit Snit, brød ind og fangede Handvan, men han havde dog ikke Lyst til at skille ham ved Livet og lod saa vidt Naade gaa for Ret, at Handvan fil Lov at veje sig selv op med Guld og saa være fri.

Efter store Bedrifter i Østerleden satte Hadding Kaasen ad Sverrig til og mødte, under Gulland, Kong Svip-Dag i Spidsen af en stor Flaade, men slog ham ogsaa og gav ham sit Livsbrød, saa han kom hjem af sin Landflygtighed, ej blot med Bytte i Kæmpehaand, men og med Rettebod for Fader og for Broder, havde den Lykke kun som Konge igjen at se sit Fæderneland, og satte sig til Højbords med Hæder og Ære.

I de samme Dage var det, at hele Europa bøjede Knæ for en vis Odin, som falskelig gav sig ud for en Gud og havde sit meste Tilhold i Upsal, uden at man ret veed, hvad Folket der skulde tilskrive den Ære af hans flittige Besøg: enten deres egen Vanvittighed eller Egnens Yndighed. For nu imidlertid ret at vise denne Afgud deres Hengivenhed, lode Nordens Konger hans Billede støbe i Guld, behængte det med svære Armbaand og Fingerringe af det fineste Guld og skikkede ham det saa til Maglegaard, som et stort Ærestegn og Bevis paa hvad de kaldte Gudsfrygt. Odin tog naturligvis med Kyshaand imod det Kjærtegn, der bar saa kraftigt et Vidnesbyrd om hans store Navnkundighed, men Frigge, hans Dronning, satte Stadsen over Æren og fik nogle Guldsmede til at stjæle sig noget af Støtten. Nu fik vel Odin fat paa de Karle, lod dem hænge og Støtten sætte til Vejrs med en kunstig Indretning, saa den gav en Klang af sig, saasnart Folk rørte ved den; men det hjalp lige meget, thi Frigge, som heller vilde se sig selv forgyldt end sin Mand forgudet, laa i med en af hans fortrolige Venner, som kløgtig forstod at faa Støtten ned, og Guldet, som var givet til hvad man kaldte gudelig Brug, maatte nu holde her og tjene kvindelig Forfængelighed. En smuk Gudinde! som heller vilde miste sin Ære, end Stadsen undvære; men hvad skal man videre sige: hun var jo Gudinde, som han var Gud, og man maa kun forundre sig over, at Folk i gamle Dage kunde være saa vildfarende at lade sig narre op i deres aabne Øjne. Der blev imidlertid en stor Jammer paa Færde med Odin, da han mærkede det dobbelte Puds, hans Dronning havde spillet ham, med baade at bryde sin Tro og skamfere hans Billede, og, som en ærekjær Mand, gik den store Spot og Skam ham saa nær til Hjærtet, at han fik Lede til Hjemmet og rejste sin Vej, i det Haab, ved en frivillig Landflygtighed at kunne afstryge sin Skam.

Da nu Odin var Borte, kom en vis Mid-Odin for Orde ved sine Koglerier og greb Lejligheden til at forgude sig selv ved at indbilde Folk, at der var en Guddoms-Kraft faret i ham. Det lykkedes ham ogsaa virkelig at skaffe sig Tilbedelse, og han indhyllede de vanvittige Hedninger i et nyt Vildfarelsens Mørke, ved det han fik dem bildt ind, at Guderne kunde ingenlunde forsones eller formildes ved Ofringer, som gjordes til dem under Ening, men at hver Gud vilde have sit Offer for sig selv, saa det skulde nu herefter være forbudt at dyrke dem alle i Samling. Saasnart imidlertid Odin kom hjem, tog denne Hexemester, hvis Kunst slog ham fejl, Flugten til Fyn eller Finland og vilde forstikke sig der, men Folket sankede sig og slog ham ihjel. Nu fik man at se, hvad Art han var af, thi ingen kunde komme hans Gravsted nær, uden strax at miste sit Liv, saa han gjorde sig hartad værre berygtet i Graven end før i Verden, og betalte dem der slog ham ihjel med al Landsens Ulykke. For nu at faa Magt med det Uvæsen, grov Indbyggerne ham op igjen, huggede hans Hoved af og slog en Pæl igjennem hans Hjærte, og saa fik de endelig Fred.

Det var efter sin Dronnings Død, at Odin kom tilbage, thi ved den syntes Klikken paa hans Gude-Navn at være aftvættet, saa han nu fik hele sin forrige Anseelse igjen, og den brugte han strax til at afsætte alle dem, der i hans Fraværelse havde tiltaget sig Gudenavn, og adsplitte det Selskab af Troldmænd, der havde dannet sig og nu maatte vige, som Mørket for Solens Glans. Han lod det nemlig ikke blive ved at afsætte de selvgjorte Guder, men drev dem ogsaa i Landflygtighed, thi han syntes, det var ikke mer end billigt, at hvem der vilde stjæle sig ind i

Himmeln, blev husvild paa Jorden.

Imidlertid havde Svip-Dags Søn, Asmund, grebet til Vaaben imod Hadding, for at hævne sin Faders Fald, men Lykken var ham saa ugunstig, at han i denne Strid mistede sin tapre Søn, Henrik, hvem han elskede højere end sin egen Sjæl, som man ser af de Klagerim, hvormed han tog imod den Jobs-Post, og gav tilkjende, at nu var kun Døden ham kjær, og Livet til Besvær:

Hvor er en Bejler til Hærfaders Bænke,
som jeg min Rustning kan skjænke?
Blinkende Guldhjælm! kan vel med Ære
Gubbens det rystende Hoved dig bære?
Brynje! du rummer ej svulmende Hjærte,
Brystet, som bugner af Smerte!

Ak! thi han ligger paa Baare,
han, som jeg elsked saa saare!
Skal, uden ham, jeg i Sal,
langsom hentæres af Kval!
Nej, jeg vil dø, jeg vil Smerten neddæmpe!
Lystig nu kun, jeg vil dø som en Kæmpe!

Bort med de Brynjer og bort med de Skjolde!
frem vi vil styrte som Bersærker holde!
Sværdet vi svinge i Hænderne begge,
virke Bedrift med de straalende Egge,
som med vort Navn skal i Tiderne funkle,
Fædrenes Navn og Rygte fordunkle!

Frem I Kæmper! Mod i Bringen!
over Klingen

springe skal da Fjende-Hæren!
Kort og godt
Fjende brat skal fly med Spot!
da med Æren
over Kæmpe-Dynger ile
vi til Hvile!

Med det samme smed han Skjoldet paa Ryggen, tog fast om Sværdet med begge Hænder, styrtede forvoven frem og fældte hvem han fandt; men nu anraabte Hadding sine Skytsaanders Bistand, og flux stod Vagnhoft som en Mur for hans Fylking. Saasnart Asmund fik Øje paa ham med det krogede Sværd, opløftede han Røsten og raabte paa Rim:

Hvad vil du her?
Trold med dit krogede Sværd!
Kort er vel min
Kaarde mod din,
dog vil jeg haabe, min Kniv
koster dit Liv;
Skam allenfalds skal du faa,
Kastespyd, veed jeg, kan naa!

Tvi dig, du Jette!
gjør du dig haard!
Hvad ikke Haanden formaaer,
vil du med Munden udrette:
kue med kvidrende Galder og Gand
Kæmpen, som holder mod Sværdene Stand!

Se, hvor han støder, den Trold,
Folk med sit buklede Skjold!
Tru ikke saa med dit Spyd,
du Mester i alskens Udyd!
tvi dig, du Hrimthurse led!
Huden er spættet, og Kjæften er bred,
saa har dig Nornen, som Niding og Træl,
tegnet til Afsky og mærket til Hel!

Ordet var endnu i hans Mund, da Hadding jog et Knebelspyd igjennem han, men Asmund tog den Trøst med sig i Graven, at hans Banemand dog, hvor han gik og stod, maatte huske ham, thi han brugte sine sidste Kræfter og Øjeblikke til at give Hadding et Saar i Foden, som gjorde ham til en Krøbling alle hans Dage. Det var da en mærkværdig Valplads, hvorfra den ene Konge maatte halte igjennem Verden, og den anden lade sig bære til Jorden; men det var endnu en mærkværdigere Ligbegængelse, Asmund fik i Upsal, thi hans Dronning, Gunnild, dræbte sig selv, for ikke at overleve sin Husbonde, saa hun vilde heller gaa i Døden med ham end med Livet fra ham. De efterlevende lode da og Dronningen ske Ret: de dømte hende, som elskede sin Konge højere end Livet, værdig til at hvile i Kongegraven og sammenblandede venlig de Ægtefolks Aske. Der ligger da Gunnild med Ære og favner i Graven sin Mand saa ømt, som andre kun i Brudesengen deres!

Nu plyndrede da Hadding i Sverrig som Sejerherre, men uagtet Asmunds Søn, Ubbe, ej vovede at byde ham Spidsen, hjalp han dog snart Landet af med de besværlige Gjæster, thi han fandt, at det var den nemmeste Afregning: at betale med lige Mynt, og skibede over til Dannemark med sin Krigshær. Regningen var ogsaa

ganske rigtig, thi baade var det lettere at fæste Fod paa Haddings Land end paa hans Hals, og tillige saa havde de Danske dog Fædernelandet kjærere end Herredømmet, hvoraf Følgen blev, at hver dog hjem til sit og fandt paa begge Sider Fuglen fløjen og Reden tom.

Iblandt andet fandt Hadding ogsaa, da han kom hjem fra den svenske Fejde, at Tyvehaand havde tømt paa hans Skatkammer, hvor han plejede at gjemme hvad godt han vandt i Krig og Orlog. Det første han greb til, var at lade Glum, sin Skatmester hænge, men snildere var det Raad han saa fandt paa, i det han lovede Glums Ærespost til hvem af de Skyldige, der vilde bære sine Tyvekoster igjen. Der var da ogsaa strax en af Tyvene, som tænkte mere paa, hvad Kongen lovede, end hvad han selv vovede ved at røbe sig selv, og da nu hans medskyldige saae, hvor kongelig han blev belønnet, tænkte de, at han havde ret gjort sin Lykke, og fik Lyst til lige saa vel at dele den som Skylden med ham. De gav sig da selv an og fik deres Lettroenhed godt betalt, først med klingende og saa med svingende, og maa man ikke nok sige, at de Karle var ærlig Strikken værd, som ikke kunde holde Tand for Tunge eller ren Mund med deres lange Fingre!

Da nu den Ting var bragt i Rigtighed, rustede Hadding sig den hele Vinter og drog om Foraaret, saasnart Isen brød op, over til Sverrig, hvor han holdt ved at husere i fem samfulde Aar; men det blev for længe tilsidst, thi Levnedsmidlerne gik op, og Hadding fik at fornemme, at Hunger er et haardt Sværd, thi hans Krigfolk kunde tilsidst knap hænge sammen. De maatte ikke alene tage til Takke med Skov-Svampe, og slagte alle deres Heste, men endogsaa med Hunde-Aadsler og hinandens Lig, og da de saa var allermest fortvivlede, hørtes der om Nattetide, man veed ikke hvorfra, en Røst i den danske Lejr med følgende Rim:

Hvem I spurgte til Raads,
da I sidste gik til Baads,
da mod Sverrig I drog,
han ved Næsen jer tog.
Hvilket Galskab i Sind!
hvilket Overtro blind!
Hvor I drømme dog kan,
(det har Mjøden nok voldt,)
om at tvinge et Land,
saa ærværdigt og stolt,
som end aldrig blev lagt
under Fremmedes Magt,
som er Staalet for nær
til at skjælve for Sværd!
Hør I Hanen, som gol!
Nu er Drømmen forbi,
og som Duggen for Sol
svinder Hær, svinder I,
naar med lynende Sværd,
naar med Svenske i Færd,
alt som Fald efter Knald,
efter Flugt kommer Fald.
Somme hist, somme her!
Over Nakkerne Sværd!
Saa, hej lystig Koras!
skjær vi Rumpen af Mads;
hvem der først vender Ryg,
taaler gjerne et Tryk.

Naar fik Sværdet ej Ram,
til hvem Skjæbnen er gram!
Hvad er Spyd mer end Vaand
vel i Flygtningens Haand!

Det var just ikke hen i Vejret, det Utydske spaaede; thi Dagen efter blev der holdt et slag, som kom de Danske dyrt at staa, thi de faldt i Hobetal; men saa den næste Nat hørte Svenskerne nyt, og der kom i deres Lejr lige saadan en Røst, som ingen vidste Rede til, og sang, som følger, for de unge Karles Øren:

Mig Ubbe, den Tosse,
end vover at trodse,
men snart skal tilgavns han undgjælde;
føle min Vælde.
Stamper han modig,
stiv imod Brodden;
snart skal han blodig
blegne for Odden,
se paa sin Straf:
dengang indtraf
dog hvad jeg spaaede!

Tæmmes skal Armen,
Tylvte af Spyde
tæt gjennembryde
Brynjen og Barmen!
Tilbunds da bukker,
Ubbe, du under!
Lin ikke lukker
gabende Vunder,
Lægedoms Saft,
Urternes Kraft,
Lægernes Kunst,
alt er omsonst.

Samme Nat stødte Krighærene atter sammen, og naar da Maanen blinkede gjennem Sky, saae man to skaldede Gubber i gruelig Skikkelse drages om Sejeren, saa at den ene stod de Danske, og den anden Svenskerne bi.

Hadding tabte Slaget og flyede til Helsing-Land, hvor der timedes ham en værre Ufærd; thi da han paa en hed Sommerdag gik ud at bade sig, fik han Syn paa et ubekjendt og underligt Dyr, som han endelig ved Sværdslag fik taget Livet af og lod føre op i sin Lejr, men, som han nu gik og brammede af sin Heltegjerning, mødte der ham en Kvinde paa Vejen og sagde:

Oppe og nede,
paa Mark og paa Bølge,
skal dig forfølge
Gudernes Vrede;
dig alle Vætter
vrede nu drille;
dine Forsætter
brat de forspilde.

Far hvor du lyster,
paa Mark og paa Bølge!
Selv til de fjærneste Kyster
susende skal dig en Hvirvelvind følge:
kaste i Skoven,
tumle paa Voven,
knække og knuse,
med Bulder og Brag,
hvor du er til Huse,
Tømmer og Tag,
hvor du er om Bord,
Master og Ror!
Ulykken med dig du fører,
Skade faar alt hvad du rører:
Falder Blomst, falder Kvæg,
til Uheld, paa din Vej,
visner Blomst under Fod,
isner Dyrenes Blod!
Uden Læ, uden Ly,
skal du vanke om Land,
som en Pest skal dig sky
baade Kvinde og Mand!
Det er Himmelens Straf,
det er Nornernes Dom,
thi saa ilde du traf,
at med Dyret forkom,
forborgen tilstede,
et Led af den himmelske Kjæde!
Hardt maa du bøde,
Gudnidings Brøde
gaar over alt!
Thursen i Ørne-Gestalt
Vingerne ryster.
Far hvor du lyster!
Syden og Norden,
Østen og Vesten,
brøle som Torden:
vel mødt i Blæsten!
sværge sig sammen
mod dig med Gammen,
hvirvlende alle dig følge,
snurre dig rundt paa den rullende Bølge!
Bød hvad du brød!
lær at afbede
Himmelens Vrede!
ellers dig følger,
paa Mark og paa Bølger,
til du gaar heden,

Hvirvlen og Vreden.

Hadding gav sig nu paa Hjemrejsen, og det gik i alle Maader efter Kvindens Ord, saa hvor han vendte sig, kom alting i Oprør. Saasnart han kom ud paa Søen, rejste der sig en flyvende Storm, som ødelagde hans Flaade, og da han, som en skibbruden Mand, søgte Husly ensteds, blæste Huset omkuld, saasnart han kom ind. Nu mærkede han da, at der ikke var andet Raad for Uraad end at prøve, om han ved Sone-Offer igjen kunde vinde Himmelens Gunst, og vendte sig desaarsag til Afguden Frø med et Offer af kulsort Kvæg, og et saadant Sone-Offer, som Svenskerne kalde Frø-Blot, blev det en Skik i hans Æt at gjentage aarlig.

Nu spurgte Hadding nyt fra Norge, som huede ham meget ilde; thi det var, at Ragnild, Kong Haagens Daatter i Nitter-Dalen, skulde giftes med en Jette, hvad Hadding ansaa baade for en ynkelig Skjæbne og en afskyelig Ting, som man ved et ædelt Vovestykke maate se at forekomme i Tide. Han kunde jo gjerne siddet i Mag og havt sine kronede Dage, imedens Prinsessen led ilde, men naar Mag og Manddom ej kunde forliges, var Umagen ham altid kjærest, og hans største Fornøjelse var at lægge Voldsmænd øde, ihvem det saa var der led Uret. Saa foer han da afsted til Norge og slog det Utydske ihel, som var saa næsvis at bejle til kongeligt Blod, men Sejeren maatte han kjøbe med mangt et Saar, og det ej af de mindste. Imdilertid fandt han ogsaa en kjærlig Haand til at forbinde, thi ham uafvidende, var det Prinsessen selv, som plejede og helbredte sin kjække Befrier, og for at have et Kjende paa ham, der ikke forsvandt i Tidens Længde, mærkede hun ham paa Skinnebenet med en Guldring, som hun lagde i Saaret. Da hun nu siden fik Lov af sin Fader at vælge sig en Brudgom, hvem hedes Hu stod til, i Konge-Hallen, hvor der var baade unge og højbaarne Bejlere nok, da ledte hun kun om det skjulte Kjærlighedspant og følte sig frem, til hun fandt det hos Hadding, hvem hun da, uden at ænse de andre, favnede flux, og overgav sig i Heltens Haand, som reddede hende af Jettens Kløer.

Imidlertid, nu Hadding var her til Gjæst, skal ham være mødt en underlig Ting; thi, som Folk en Aftenstund sad over Borde, saae man en Kvinde stikke Hovedet op af Gulvet, henne ved Arnen, og vise i Barmen en Urtekost frem, som om hun vilde spørge, hvor i al Verden de vel mente, der var saa dejlig grønt om Vinter-Dage? Da nu Kongen ogsaa fik Lyst til at gjæste det Land, tog Kvinden ham under sin Kaabe og sank i Jorden, den Vej hun kom. Det skulde da uden Tvivl betyde, at han, med Norners og Guders Minde, skulde gjøre den Rejse i levende Live, som stod ham for efter Døden, thi først maatte de arbejde sig igjennem et tyk og lummer Taage, og kom saa paa en meget betraadt og forslidt Fodsti, som førte hen til en Hob stadselig klædte Kongebørn, men ikke før

de kom dem forbi, naaede de hen hvor Solen skinnede, og det Slags Urter groede, som Kvinden havde havt at føre. Videre gik de og kom til en Aa med sorteblaa Vande, hvor Strømmen gik strid og henrullende med sig allehaande Vaaben i rivende Fart. Over den Strøm var imidlertid lagt en Bro, og den gik de over hen til et Sted, hvor de saae to Krigshære staa, som prøvede Styrke. Hvordan, sagde Hadding, hænger dog den Ting sammen? Aa! sagde Kvinden, det er Kæmper, som faldt i Slag, og vise nu daglig, saa i en Lignelse, hvordan det gik til, i det de, som til et Skuespil, opføre igjen deres forrige Bedrifter. Videre gik de, og saa da en Mur, ikke nem, at komme nær, end sige at komme over, og omsonst var al den Umage, som Kvinden gjorde sig med baade at springe derover og at gjøre sig lille og smutte igjennem. Hun maatte da nøjes med at vride Hovedet om paa en Hane, hun just havde hos sig, og kaste det over Muren, og flux hørtes Hanegal fra den anden Side, til Vidnesbyrd om, at Fuglen var kommet til Live paa ny!

Da Hadding var kommet tilbage fra denne underlige Nedfart, gav han sig paa Hjemrejsen med sin unge Dronning til Fædernelandet, og de Vikinger, som laa paa Lur og vilde gjort ham Vejen stridig, fik en lang Næse, thi ihvorvel Vandet og Vinden var for dem alle, saa tog han dog Luven fra dem og kom i behold.

Imidlertid lod Kong Ubbe i Sverrig gjøre vitterligt, at hvem der kunde tage Hadding af Dage, skulde faa hans Daatter, som var et Underværk af Dejlighed, og den Fristelse kunde en vist Tønning ikke modstaa, men hyrede sig en Trop Bjarmer, hvormed han haabede at se sit Ønske opfyldt. Hadding, som vilde møde ham paa Halvvejen, stak nu i Søen, og da han sejlede Norge forbi, blev han paa Kysten en Gubbe vaer, som stod bestandig og viftede med et Klæde og bad dem lægge til med Snekken. Haddings Stalbrødre ansaa det for en farlig Sag, stode hardt imod og sagde, at Krydsvej var Krinkelvej; men Hadding tog ikke desmindre Gubben ombord og lærte af ham at gjøre sig mer end sædvanlig Flid med sin Fylking og stille Hæren saaledes op, at der stod kun to Mand i den første Række, men fire i den anden, otte i den tredje, og saa fort videre, immer dobbelt op, og saa bestandig sætte Slyngekasterne og Bueskytterne paa Fløjene. Da nu Slaget skulde staa, og Hæren var saaledes stillet op, af Skabelon som en Kile, gik den gamle Mand hen allerbagerst og trak en Bue ud af Skratten, han havde paa Ryggen, der kun var stakket at se til, men skjød sig saaledes ud, at den blev længere en hele Fløjet. Med den Bue skjød han ti Skud ad Gangen, lige ind paa Fjenden, saa det peb i Luften, og lige saa mange Pile, lige saa mange Saar. Bjarmerne, som mærkede, at det gik skjævt for dem i Sværdslag, tyede nu til deres Trolddom og rejste med deres Hexerier under klaren Himmel Graavejr med Taage og Pladskregn, men den gamle var deres Mester, thi saasnart han saae det trak op til Regn, satte han en Sky der lige imod, som pressede saa, at Regnen drev over. Hadding vandt da Sejer, og den gamle Mand gik sin Vej, men raadte ham først altid heller at føre store Krige i fjærne Lande, end smaahugges med sine Naboer hjemme, og spaaede ham tillige, at Fjender skulde aldrig fælde ham, men kun hans egen gode Vilje gjøre Ende paa hans Dage.

Siden bød Ubbe Hadding til sig i Upsal, under Paaskud af et Forligelsesmaal; men han havde Ræven bag Øret, og Hadding mistede alle sine Folk, som han havde med sig; thi de Danske bleve bænkede i en Sal for dem selv, og ligesom en vilde ud, stod der en Svensker ved Døren og hug Hovedet af ham. Kun Hadding alene undkom i Nattens Mørke, men han kom igjen med sin Krigshær, og saa faldt Ubbe i Slaget. Ingenlunde forgreb dog Hadding sig paa hans Lig, thi han førte kun Krig med de levende, ikke med de døde; meget mere glemte han, det var hans Arvefjende der laa, gav ham en hæderlig Jordefærd og lod oprejse et meget kunstig udhugget Gravminde over ham. For nu ogsaa, da han havde overvundet Svenskernes Hoved, om muligt, at vinde deres Hjærte, viste han dem, at det var ham ikke om fremmede Lande at gjøre, thi han lod Riget blive ved Asmunds Æt og satte Ubbes Broder: Hunding paa Thronen.

Da nu Hadding havde faaet Fred for sin gamle Medbejler, slog han sig til Ro, slap Sværdet og holdt paa Ploven, men efter en Del Aars Forløb blev han dog kjed ad den Stilhed og skjændte paa sig selv, fordi han laa og gravede sig ned i Jorden, og pløjede ej mer den høje Sø; ja, man skulde snart tro, han fandt mere Fornøjelse i Krig end i Fred, efter følgende Rim at dømme, hvormed han bebrejder sig selv sin Ørkesløshed:

Hvi skjuler jeg mig her i Vraa,
alt i de dunkle Skove,
og hejser ikke Sejl i Raa,
som før paa blanken Vove!

Her er slet ingen Ro og Mag
for onde Dyr og vilde;
de Ulve tude Nat og Dag,
og Bjørnen brummer ilde!

Hvor tomt, hvor dødt dog her at gaa
paa disse øde Fjælde!
Hvor kan et Helte-Hjærte slaa
i slig en Muse-Fælde!

I Ungdoms-Aar jeg fik saa kjær
sortladne Hav og Snekke;
skal mine gamle ben nu her
i Bjørnehi jeg lægge!

Fuldbedre dog det er forsand
paa Hav sit Liv at friste,
og sanke paa den vilde Strand
med Æren Guld i Kiste!

Saa far nu vel, I klipper graa!
far vel, I mørke Skove!
Op, Mast i Sky! op, Sejl i Raa!
op! ud paa blanken Vove!

Hans Dronning derimod vilde helst have sit paa det tørre og holdt mere ad Klippeskoven end ad Søkanten, hvor

Strandfuglene forstyrrede hendes gode Morgensøvn, som hun gav tilkjende med følgende Rim:

Her er trygt og lunt og tyst
i det dunkle Skove,
tidlig mørkt og silde lyst,
længe kan man sove;
nede ved den vilde Strand
buldrer hult det under Land,
angest maa man blive.

Aldrig har man Ro og Mag
der for Vind og Vove,
silde Nat og tidlig Dag, -
naar skal man dog sove!
Alt i aarle Morgengry
sjunger Svanen højt i Sky,
sørgelig det klinger.

Selv om Natten knap et Blund
faar man i sit Øje,
bliver ikke allenstund
Maagen ved at støje!
Hvem ej Øren fik af Staal,
gal kan blive af det Skraal,
kjede sig til Døde.

Flakke om i skjøre Stavn
paa den falske Vove,
springe i den kolde Favn
ud af lune Skove,
hu! det er en sælsom Lyst!
Maagen bo paa vilden Kyst!
Hvalen bo i Havet!

Paa samme Tid opstod der i Jylland en arrig Skalk, ved Navn Toste, som var af ringe Herkomst, men fik nu i Sinde at gjøre sig navnkundig ved sin Ondskab, som han da ogsaa blev paa sin Vis, thi for den store Fortræd han med al Frækhed og Grusomhed gjorde i Landt, blev han vidt og bredt bekjendt og berygtet under Navn af Kjeltringen. Det var ikke heller mer end forskyldt, thi efterat have skammelig huseret i Jylland, gik han endnu videre og antastede Saxen, ja havde den Glæde, at Hertug Sigfred, hvis Folk fik ondt i Slaget, maatte bede om Fred. Dertil svarede Toste, at det skulde han gjerne faa, naar han kun vilde træde i Forbund med ham og bekrige Kong Hadding men det syntes Sigfred var en farlig Sag, som han krympede sig ved at indvikles i. Der blev imidlertid ikke bedre Kjøb, thi det er slige Karles Mundheld, at vil du ikke med det gode, saa skal du med det onde, og Toste satte ham saaledes Kniven paa Struben, at han tilsidst gav efter, og med forenede Kræfter drev de virkelig i et Slag Kong Hadding af Marken. Toste bildte sig ind, at han var faldet, og ledte længe efter hans Lig paa den blodige Valplads, men da det ikke var at finde, drog han ned til Stranden, hvor han da saae Hadding midt paa Vandet i en Baad arbejde mod Strømmen. Toste fik nu strax nogle Skibe skudt i Søen og foer ud efter Baaden, men førend Hadding gik fra Land, havde han boret dem lække, og Toste maatte være glad, han slap til Lands igjen uden at kuldsejle. Han foer imdlertid strax ud igjen med friske Skibe, og Kongen saae, det var ilde fat, men heller død end raadvild! tænkte Hadding, spurgte sin Følgesvend om han kunde svømme, og da han svarede: Nej, og der ingen anden Redning var, saa kantrede Hadding Baaden og holdt sig under den. Nu tænkte

Toste, at han var druknet, vendte om og gav sig i god Ro og Mag til med Hjærtets Lyst at plyndre de døde paa Valpladsen; men imidlertid fandt Hadding Venner og slog ganske uventet ned imellem de Rovfugle, saa hvem der ikke nødtes til at blive, lod Byttet ligge og foer afsted. Nu havde da Toste ogsaa lært, hvad det var at vende Ryg, men han blev alligevel ikke forsagt, og da han, efter det Knæk han havde faaet, ikke turde vente at komme til Kræfter herhjemme, saa rejste han udenlands med sine egne Sendebud, for at søge Raad i Brittannien. Undervejs havde han sin Fornøjelse af at faa sine Stalbrødre og hele Skibets Mandskab i Vane med at spille om Penge, hvorved der blev sat Splid imellem dem, og saa ophidsede han dem saa længe, til Legen tog en blodig Ende, og de slog hinanden ihjel. Det gjorde han altsammen for sin egen Fordels Skyld, thi han arvede dem der faldt, og for de Penge kjøbte han sig Bistand af en i de Dage navnkundig Sørøver, som hed Kolle. Med ham til Stalbroder kom da Toste snart igjen, men Hadding, som heller vilde vove sin Trøje end sit Folk, bød ham ud og slog ham i Kreds. Det var nu saa engang Skik blandt Heltene i gamle Dge, at de brugte aldrig to, end sige flere Hænder, til hvad een dog kanske kunde gjøre!

Efter disse Begivenheder var det Hadding drømte en nat, at hans afdøde Dronning kom til ham og sang:

I Skov løbe Dyrene vilde,
de tude og skabe sig ilde;
men Dyret, du har i din Gaard,
som godt dem at tæmme formaar:
det Lam, som nu leger paa Gulv,
skal bide den hungrige Ulv!

Men lidt efter lagde hun til:

Det være dig sagt,
tag vel dig i Agt!
En Ulykkes-Fugl
opvoxer i Skjul:
en Svane i Munden,
en Ugle i Grunden,
saa grum og saa falsk!

Om Morgenen da Kongen vaagnede, fortalte han sin Drøm til en Mand, som forstod sig paa mørke Taler, og fik den saaledes udlagt, at Ulven skulde betyde hans Søn, som vilde blive en grum Kæmpe og en Skræk for sine Fjender, men Svanen skulde betyde hans Daatter, som vilde forraade sin Fader. Den Spaadom gik ogsaa i Opfyldelse, thi Haddings Daatter, Ulvilde, som blev gift med Guttorm Bonde, var saa unaturlig, at hun virkelig ophidsede sin Mand til at tage hendes egen Fader af Dage. Hvad enten hun dreves mest af indtændt Arrigskab over den lave Stand, hun var giftet ind i, eller af umaadelig Ærgjerrighed, kan man ikke sige for vist, men at hun havde Dronninge-Stadsen i Hovedet, det ser man af hendes Tale, som jeg synes, det er bedst at give saa vidt muligt med hendes egne Ord, saaledes som følger:

Og ve mig, som fødtes paa Borgen
af kongeligt Skjoldunge-Blod!
I Hytten jeg gaar nu med Sorgen,
og falmer af Røg og af Sod;
o, Skam faa min Fader, som vilde
min Ære og Lykke forspilde!

Om Konninge-Sønner og Helte
ved Vuggen de viser kun lød,

men Bondemand løste mit Bælte
o ve! hvilken Jammer og Nød!
Det er, som en Eg skulde bøje
til Busken sig ned fra det høje.

Vel før saae man Bondemands-Barnet
at vorde en Konninge-Brud,
men naar saa man kastes i Skarnet
en Konninge-Daatter saa prud?
O ve! at saae falde jeg maatte,
da Mø jeg i Brudeseng traadte.

Dog, Bonde! maaske under Kofte
et Konninge-Hjærte dig slaar;
saa fandt man i Vadmel jo ofte,
hvad ej var i Sobel og Maar;
og selv sig et Purpur at skjære,
er mer end et skjænket af bære.

Ja, hvad er en Drot, som beklæder
en nedarvet Konninge-Stol,
mod den, der opstiger med Hæder
fra Dybet, som Stjærne og Sol!
Det er ikke Byrd, men Bedrifter,
som ligelig Æren udskifter.

Der Kongen dig fæsted til Kvinde
en Jomfru af Konninge-Blod,
han vented vel hos sig at finde
et kongeligt Hjærte og Mod.
Saa viis, du fortjener den Ære
en Konninge-Svoger at være.

Ja, skjær dig et Purpur med Kaarde,
oprejs dig af Skarnet, fat Mod!
Lad Ellen et Egetræ vorde,
forvandlet ved Konninge-Blod!
Den Helt, som et Kongehus stifter,
han beder paa Bryd med Bedrifter.

Kom ej nu med Snak om at synde!
naar udgaaet Træ staar paa Hæld,
da skal sig med Øxen man skynde,
det kalder jeg at gjøre Skjel;
den første den bedste er Manden,
og vil ikke du, vil en anden.

Ja, længde nok throned den gamle,
som nikker bedaget og træt;
ham til sine Fædre at samle,

er billigt og kjærligt og ret.
Hvo højest den mægter at bære,
maa nærmest til Kronen og være!

Intet i Verden for mig kan opveje
dejlige, drotlige Dronninge-Navn,
heller, end ydmyg for Kongen at neje,
kjærlig og stolt jeg ham tager i Favn;
lidt kun er Navnet af Konninge-Daatter
imod det herlige: Kongens Gemal!
mindre endda er en Svoger til Drotter
imod en Konge, som throner i Sal!

Aldrig for godt skal man kalde det bedste,
aldrig forglemme, man selv er sin Næste!
Tal ikke her om umulige Ting!
Muligt er alt for den djærve og snilde:
dette er let, som for Haren et Spring,
Sagen er her kun at ville!

Vi gjøre Gilde,
byde vor Fader til Gjæst,
Minerne milde,
blænde som bedst;
alt er at haabe,
Frændskabets Kaabe
Snaren bedækker,
Mjøden os rækker
venlig sin Haand.

Naar, efter gammel Sædvane,
Kongen da fører paa Bane
Kæmper og Riser,
Sager og Viser,
reder og kjæmmer, i Dag som i Gaar,
Fipskjæg og Haar:
Ikke han drømmer om Svig og Harm,
førend det kolde han har i Barm.
Lad ham kun tømme den samme Skaal,
han har iskjænket med bredfuldt Maal!
Salig den Haand, som faar Lykke og Evne
Tusinders Blod paa Tyrannen at hævne!

Paa denne Maade fik Ulvilde virkelig sin Husbond overtalt til at tage Del i det sorte Forræderi, men Hadding blev i en Drøm advaret om at vogte sig for sin Svigersøn, han kom ikke desmindre til Gjæstebudet, som hans Daatter lod til at have anrettet af særdeles Kjærlighed, men tæt ved Huset lagde han en Trop Krigsfolk i Baghold, der kunde være ved Haanden, naar det gjordes behov. Som han nu sad over Borde, lagde han Mærke til, at der stod en Tjener, som ingen Ting bestilte, med et Sværd under Koften, og det var da ligefrem, at han lurede paa Lejlighed; men nu gav Hadding sine Folk det Tegn, der var aftalt, ved at blæse i sit Horn; de kom da ogsaa paa Øjeblikket, og Fals slog sin Herre paa Hals. Imidlertid kom dog det Rygte ud iblandt Folk, at Hadding var død, og da Hunding i Sverrig det hørte, gjorde han et stadselig Gjæstebud for at drikke Æres-Øl over ham. Der blev nu sat et stort Mjødkar midt paa Gulvet, og for at det skulde gaa ret højtideligt til, tog Hunding sig selv en Tjeners Skikkelse paa og stod for Skjænken, men i det han nu gik omkring og saae Gjæsterne til gode, gled Foden fra ham, og han drattede ned i Karret og druknede, som om det skulde være en Straf over ham, enten fordi han løj Hadding død, eller fordi han smurte Odin om Munden med et tomt Gravøl. Dog, hvorom alting er, saa, da Hadding fik den Tidende, satte han sig for at gjøre samme Skjel og at dø til dens Ære, som døde til hans; hvorfor han lod Folket sammenkalde og hængte sig i alle Mands Paasyn.

